

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

ชวลิต ธรรมวิเศษ

สารนิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
เมษายน 2559

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

ชวลิต ธรรมวิเศษ

สารนิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
เมษายน 2559
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ และคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ ของนายชวลิต ธรรมวิเศษ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

คณะกรรมการควบคุมสอบสารนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.ไพรัช พื้นชมภู)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.สุวัฒน์ จิตต์จันทร์)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อุดม พิริยสิงห์)

..... กรรมการ
(ดร.อำนวย สังข์ช่วย)

..... กรรมการ
(ดร.พัชรี ศิลารัตน์)

คณะสังคมศาสตร์ อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์การปกครอง ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

.....คณบดีคณะสังคมศาสตร์
(พระมหาอรุณ ปญฺญารุโณ)
วันที่ 3 เดือน เมษายน พ.ศ. 2559

5620750332029: สาขาวิชา: รัฐศาสตร์การปกครอง; ร.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง)

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม/การจัดทำแผนพัฒนาสามปี/องค์การบริหารส่วนตำบล

ชวลิต ธรรมวิเศษ: การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม, (RESIDENT'S PARTISITICATION WITH DRAWING UP COMMUNITY PLANS OF TAMBON KRADANG-NGA ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONม BANGKHONTHI DISTRICT, SAMUT SONGKAM PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์: ดร.ไพรัช พื้นชมภู Ph.D., ดร.สุวัฒน์ จิตต์จันทร์ ปร.ด., 131 หน้า. ปี พ.ศ. 2559.

สารนิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ ต่างกัน และ3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะทำงานพิจารณาจัดทำทบทวนแผนชุมชน และคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 84 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ มีค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับ (Reliability) เท่ากับ 0.80 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติอนุมานหรืออ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หรือ F - test

ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม และรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งสี่ด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา และด้านการร่วมติดตามประเมินผล ตามลำดับ 2) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ และ3) ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา

สามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ลำดับตามความถี่สูงไปหาต่ำ สามอันดับแรก ได้แก่ ควรร่วมติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ควรเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมตรวจสอบมากยิ่งขึ้น และควรมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและความต้องการให้มากยิ่งขึ้น

5620750332029: MAJOR: POLITICAL SCIENCE; M.PoL.Sc. (GOVERNMENT)
KEYWORDS: PARTICIPATION/DEVELOPMENT PLANS THREE YEARS/TAMBON ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

CHAWALIT THAMWISES: RESIDENT'S PARTICIPATION WITH DRAWING UP COMMUNITY PLANS OF TAMBON KRADANG-NGA ADMINISTRATIVE ORGANIZATION BANGKHONTHI DISTRICT, SAMUT SONGKAM PROVINCE, ADVISORY COMMITTEES: DR.PHAIRAT PHUENCHOMPHOO Ph.D., DR.SUWAT JITJUN Ph.D., 131 PP., 2016/B.E. 2559.

This research serves the purposes: 1) to study residents' Participation in drawing up development plans of Tampon Kadangnga Administrative Organization in Bangkhonthi district of Samut Songkhram province, 2) to compare their participation in drawing up development plans of the preceding administration organization to variables of their genders, ages, educational levels and careers, and 3) examine suggestions for their participation in drawing up its development plans. The sampling groups comprise 84 residents living in twelve villages, whose statuses are village headmen, local administrative organization members, every career representative of agriculturalists, setting it through Taro Yamane's table. The research instrument was five-rating scale questionnaires amounted to 0.80. The statistics utilized for processing data incorporated frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test (One-way ANOVA) by making use of the computer software package.

Research findings: 1) Residents' participation in drawing up development plans of Tampon Kadangnga Administrative Organization in Bangkhonthi district Samut Songkhram province have been rated 'neutral' in the overall aspect. In terms of a single one, all four aspects have scored 'neutral'. Those aspects ranked in descending orders of means take in aspects of setting problems and requirements, participating plans and projects, scrutinizing tambon development plans, undertaking follow-up and assessments respectively. 2) The hypothesis testing results have revealed that variables of residents' genders, ages, educational levels and careers bear no significant differences in their participation in drawing up its development plans, thereby being not conducive to the formulated hypotheses. and 3) Suggestions about public participation in the preparation of a three-year development plan of subdistrict

administrative organization necessary, Bangkhonthi district of Samut Songkhram province. High-frequency sequence according to go low. The first three include the joint evaluation Should track ongoing assessments should be an opportunity to engage in more checks and should participate in defining the issues and needs.

.

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะความอนุเคราะห์จากทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และคณาจารย์ ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำเป็นอย่างดีมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ ดร.ไพรัช พื้นชมภู อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และดร.สุวัฒน์ จิตต์จันทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา และตรวจแก้ไขอันเป็นประโยชน์ แก่ผู้วิจัย จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ อุดร พิริยสิงห์ ประธานกรรมการ ดร.อำนวย สังข์ช่วย และดร.พัชรี ศิลารัตน์ คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่ให้ความเมตตาในการตรวจสอบข้อบกพร่องจนทำให้สารนิพนธ์สำเร็จลุล่วงสมบูรณ์ไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ดร.ประพิศ โบราณมูล นายเอี่ยม อามาตย์มูลตรี และนายเฉลิมพล กาจญพรหม ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย ทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณคณะทำงานพิจารณาจัดทำทบทวนแผนชุมชน และคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงาอำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งได้รับการคัดเลือกเป็นตัวแทน ทุกท่านที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในด้านการให้ข้อมูลและการเก็บข้อมูลในการวิจัย จนทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่กรุณาให้ความรู้ทางวิชาการ ตำรา เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำสารนิพนธ์ ที่ได้ให้ความร่วมมืออำนวยความสะดวกเป็นอย่างดี ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องที่ไม่ได้กล่าวนามมา ณ โอกาสนี้ ได้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลให้กำลังใจและคอยช่วยเหลือสนับสนุน

คุณค่า และประโยชน์อันพึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศเพื่อบูชาพระคุณแด่บิดา มารดา ครู อาจารย์ ที่ให้การอบรมสั่งสอนให้มีสติปัญญา และคุณธรรมเครื่องชี้นำความสำเร็จในชีวิต

ชวลิต ธรรมวิเศษ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ ก

ภาษาไทย.....

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... ค

ประกาศคุณูประการ..... จ

สารบัญ..... ฉ

สารบัญตาราง..... ซ

สารบัญภาพ..... ฑ

บทที่ 1

1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 2

1.3 สมมติฐานของการวิจัย..... 2

1.4 ขอบเขตของการวิจัย..... 3

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 4

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย..... 4

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 7

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม..... 7

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนสามปี..... 13

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นกับองค์การบริหารส่วนตำบล..... 31

2.4 สภาพพื้นที่ใช้ในการวิจัย..... 38

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 44

2.6 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย..... 50

3 วิธีดำเนินการวิจัย..... 51

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 51

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง..... 52

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 54

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ..... 55

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 57
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล..... 58
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย..... 59
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 62
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 62
4.2 ขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 63
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 64
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ..... 85
5.1 สรุปผล..... 86
5.2 อภิปรายผล..... 88
5.3 ข้อเสนอแนะ..... 96
บรรณานุกรม..... 100
ภาคผนวก..... 106
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย..... 107
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องเพื่อการวิจัย..... 109
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล..... 113
ภาคผนวก ง แบบสอบถาม..... 115
ภาคผนวก จ แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)..... 123
ภาคผนวก ฉ ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม..... 126
ประวัติผู้วิจัย..... 131

สารบัญตาราง

ตารางที่ หน้า

2.1 แสดงจำนวนประชากร คณะทำงานพิจารณาจัดทำทบทวน แผนชุมชนระดับหมู่บ้าน และคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา จำแนกตามหมู่บ้าน และเพศ..... 39

3.1 แสดงจำนวนประชากร และจำนวนกลุ่มตัวอย่าง คณะทำงานพิจารณาจัดทำทบทวน แผนชุมชนระดับหมู่บ้าน และคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา จำแนกตามหมู่บ้าน และเพศ..... 53

4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ 64

4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ..... 64

4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา..... 65

4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ..... 65

4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม และรายด้าน..... 66

4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ โดยรวม และรายข้อ..... 67

4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ โดยรวม และรายข้อ..... 68

4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา โดยรวม และรายข้อ..... 69

4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการร่วมติดตามประเมินผลโดยรวม และรายข้อ..... 70

4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม จำแนกตามเพศ..... 71

4.11 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม จำแนกตามเพศ..... 73
4.12 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม จำแนกตามอายุ..... 74
4.13 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม จำแนกตามอายุ..... 76
4.14 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา..... 77
4.15 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา..... 79
4.16 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม จำแนกตามอาชีพ..... 80
4.17 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม จำแนกตามประกอบอาชีพ..... 82
4.18 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม..... 83

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	โครงสร้างและอำนาจหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ตาม พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546.....	35
2.2	โครงสร้างและขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนา อบต.....	42
2.3	โครงสร้างการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม.....	43
2.4	แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	50

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศให้เป็น “สังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน” (Green and Happiness Society) และมีแนวทางการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ให้ความสำคัญกับการเมืองระดับท้องถิ่น ซึ่งมีความใกล้ชิดกับประชาชนในระดับฐานราก และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทมีส่วนร่วมมากขึ้น เน้นการพึ่งตนเองช่วยเหลือเกื้อกูลกันควบคู่ไปกับการพัฒนาชุมชนในภาพรวมทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ที่อาศัยความเข้มแข็งของชุมชนและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในสังคมรวมพลังเพื่อให้เมืองและชุมชนมีความสงบ สะอาด ปลอดภัย ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข มีการสนับสนุนให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ริเริ่มพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ กระตุ้นให้ชุมชนได้ร่วมคิด ร่วมประเมินศักยภาพของพื้นที่ กำหนดวิสัยทัศน์ วางเป้าหมายกลยุทธ์การพัฒนา กำหนดแผนงานหรือกิจกรรม ตลอดจนติดตามประเมินผลบนพื้นฐานการพึ่งพาทรัพยากรของท้องถิ่นชุมชนเป็นหลัก โดยภาครัฐทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้คำปรึกษา แนะนำ รวมทั้งถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งของชุมชนและประชาสังคมของทุกภาคส่วนในสังคมให้กระจายครอบคลุม ทั่วประเทศ เพื่อก่อให้เกิดเศรษฐกิจฐานรากที่เข้มแข็ง และช่วยลดความยากจนในชุมชนเมือง (**กรมการปกครอง** (2549, หน้า 26)

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดขึ้นใหม่ที่สุดตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ประกาศในพระราชกิจจานุเบกษากฤษฎีกาเล่มที่ 111 ตอนที่ 53 ก. ลงวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2537 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2538 ในการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลจะจัดตั้งโดยประกาศกระทรวงมหาดไทยโดยการยกฐานะสภาตำบลที่มีเงินรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุน 3 ปีย้อนหลังเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท และมีฐานะเป็นนิติบุคคล และส่วนราชการท้องถิ่น การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจะมีความเป็นอิสระและมีอำนาจในการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการและการตัดสินใจในการดำเนินงานด้านต่างๆ ร่วมทั้งการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล การทำนิติกรรมที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โอน สงวนหรือระงับสิทธิในทางกฎหมายด้วยตนเอง ภายใต้ข้อกำหนดทาง

กฎหมายที่กำหนดไว้ ประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 (1) ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ใน การจัดการทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารงาน ซึ่งในแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลจะมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมาย ยุทธศาสตร์และแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งการกำหนดโครงการ/กิจกรรม ตัวชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาในระยะยาวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จะต้องมีความสอดคล้อง เชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์และแนวทางในการพัฒนาในระดับต่างๆ และที่สำคัญองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องดำเนินงานเพื่อตอบสนองต่อปัญหา ความต้องการของประชาชนในพื้นที่ให้มากที่สุด วิธีการที่จะทำให้แผนพัฒนาตำบลเกิดประสิทธิภาพสูงสุด จำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมคิด ร่วมติดตามและประเมินผลในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล เนื่องจากไม่มีผู้ใดที่สามารถเข้าใจปัญหา ความต้องการ ความเดือนร้อนได้มากกว่าประชาชนในพื้นที่ซึ่งเป็นผู้ที่ประสบกับปัญหา ความเดือนร้อนโดยตรง (**กรมการปกครอง** (2549, หน้า 26)

องค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการส่วนท้องถิ่น โดยราษฎรเลือกตั้งผู้แทนแต่ละหมู่บ้านเข้าไปเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจในการบริหารงาน และพัฒนาไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ที่ผ่านมาการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ก่อนการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลจะแจ้งให้คณะทำงานพิจารณาจัดทำทบทวนแผนชุมชนระดับหมู่บ้าน และคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา แต่ละหมู่บ้านได้รับทราบ โดยเปิดโอกาสให้เตรียมตัวเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา เพื่อค้นหา ปัญหา ความต้องการ และร่วมตัดสินใจ ดำเนินการ ตรวจสอบ ประเมินผลอย่างเต็มที่ แต่จากการเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาสามปีที่ผ่านมาขององค์การบริหารตำบล พบว่าประชาชนยังมีส่วนร่วมน้อย เพราะอาจไม่กล้าตัดใจ ติดตามตรวจสอบ และประเมินผล และองค์การบริหารส่วนตำบลอาจเปิดโอกาสให้ประชาชนมีร่วมได้ไม่เต็มที่ (**องค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา**, 2558, หน้า 2)

จากเหตุผลดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้รับชอบการจัดทำแผน จึงมีความสนศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม” เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้เป็นข้อมูลสารสนเทศ และเป็นแนวทางในการพัฒนา และประเมินการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ ต่างกัน

1.2.3 เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1.3.1 ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม แตกต่างกัน

1.3.2 ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม แตกต่างกัน

1.3.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม แตกต่างกัน

1.3.4 ประชาชนที่ประกอบอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะทำงานพิจารณาจัดทำทบทวนแผนชุมชนระดับหมู่บ้าน จำนวน 12 หมู่บ้านๆ ละ 8 คน จำนวน 96 คน และคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 106 คน (**องค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา**, 2554, (อัดสำเนา).

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ใน 4 ด้าน ได้แก่

1) ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ

2) ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ

3) ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา

4) ด้านการร่วมติดตามประเมินผล

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ได้ทราบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

1.5.2 ได้ทราบผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ ต่างกัน

1.5.3 ได้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

1.5.4 สามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศ และแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การปฏิบัติและรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการพัฒนา เพื่อแก้ไขปัญหา มีส่วนดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ดังที่ได้ปรารถนาหรือที่ตั้งไว้ และนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ประชาชน หมายถึง ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะทำงานพิจารณาจัดทำทบทวนแผนชุมชนระดับ และคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การปฏิบัติและรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบถึงตัวประชาชนเอง การที่สามารถทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทเพื่อแก้ไขปัญหา และนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนที่ดีขึ้นได้

การจัดทำแผนพัฒนาสามปี หมายถึง แผนพัฒนาสามปี (2558-2560) ขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม กำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ในการกำหนดเป็นแผนงานโครงการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเปรียบเสมือนได้กำหนดจุดหมายที่จะเดินไปสู่จุดหมายก็คือการกำหนดแผนงานโครงการต่างๆซึ่งสามารถให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรมการจัดทำแผนพัฒนา ในการพิจารณาความเหมาะสมของแผนงานโครงการ และให้ประชาชนร่วมตรวจสอบและแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอต่อแผนงานโครงการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยการจัดให้มีการับฟังความคิดเห็นต่อร่างแผนพัฒนา ก็จะเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นขอบ ทั้งนี้เพื่อรักษาสิทธิของประชาชนตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา 59

การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกเป็นสี่ด้าน คือ

1) ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ หมายถึง การร่วมประชุมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาความต้องการของหมู่บ้านตำบล ร่วมเสนอปัญหาความต้องการของหมู่บ้านตำบลต่อคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา ร่วมการอภิปรายปัญหาความต้องการของหมู่บ้านและตำบลให้กระจ่าง ร่วมการออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านข้อมูลปัญหาความต้องการของหมู่บ้านตำบล ต่อที่ประชุม ร่วมจัดวิเคราะห์ปัญหาความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้านตำบล ร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา ร่วมลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้านและตำบล และร่วมตัดสินใจเลือกปัญหาและความต้องการ ในการพัฒนาหมู่บ้านตำบล เพื่อจัดทำแผนพัฒนา

2) ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ หมายถึง การร่วมวิเคราะห์สาเหตุแห่งปัญหาของหมู่บ้านเพื่อกำหนดแนวทางแก้ไขให้ตรงกับปัญหาความต้องการนั้นๆ ร่วมวางนโยบายแผนงานโครงการหรือกิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาของหมู่บ้านตำบล ร่วมกำหนดทรัพยากรและแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการพัฒนา อบต. ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดในการพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อหมู่บ้านตำบลอย่างสูงสุด ร่วมค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้านตำบล ร่วมกำหนดวิธีการในแผนพัฒนา เพื่อบรรลุเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้านตำบล และร่วมตัดสินใจเลือกแผนงานโครงการหรือกิจกรรมในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้านตำบล เพื่อบรรจุลงในแผนพัฒนา

3) ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา หมายถึง การร่วมตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา หลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จแล้ว เชิญชวนประชาชนในพื้นที่ ร่วมตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา แสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของ

ร่างแผนพัฒนา ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ เข้าฟังการประชุมสภา อบต. เพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนา แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของแผนพัฒนา ต่อที่ประชุมสภา อบต. ตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา ที่ผ่านความเห็นชอบจาก สภา อบต. และตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาอบต.ที่ประกาศใช้แล้วว่ามีเนื้อหาถูกต้องตามที่สภาอบต.เห็นชอบ

4) ด้านการร่วมติดตามประเมินผล หมายถึง ร่วมปฏิบัติตามแผนงานโครงการในแผนพัฒนา เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ร่วมประสานในการดำเนินโครงการเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา ร่วมควบคุม ติดตามโครงการหรือกิจกรรมที่ อบต. ดำเนินการเพื่อให้ตามเป้าหมายในแผนพัฒนาของ อบต. ร่วมปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาของ อบต.ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ร่วมใช้ประโยชน์จากโครงการพัฒนาตามแผนพัฒนา ร่วมบำรุงรักษาโครงการที่ อบต.ทำไว้ให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป และร่วมประเมินผลโครงการพัฒนาของ อบต.ว่าบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่นโดยราษฎรเลือกตั้งผู้แทนแต่ละหมู่บ้านเข้าไปเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจในการบริหารงานของตำบลตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ในที่นี้หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ

1) เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ จำแนกเป็นสองเพศ คือ (1) เพศชาย กับ(2) เพศหญิง

2) อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ ฉบับนี้ จำแนกเป็นสามช่วงอายุ คือ (1) ไม่เกิน 40 ปี (2) 41 -50 ปี และ(3) 51 ปี ขึ้นไป

3) ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ จำแนกเป็นสามระดับการศึกษา คือ (1) ประถมศึกษา (2) มัธยมศึกษา/เทียบเท่า และ (3) อนุปริญญา/เทียบเท่าขึ้นไป

4) อาชีพ หมายถึง การประกอบอาชีพหลักของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับ สารนิพนธ์ฉบับนี้ จำแนกเป็นสี่กลุ่มอาชีพ คือ (1) เกษตรกรรม (2) ค้าขาย/อาชีพส่วนตัว และ(3)รับจ้าง/ลูกจ้าง และ(4) รับราชการ/พนักงานของรัฐ

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม” ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีเนื้อหารายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

2.4 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม ผู้วิจัยมุ่งศึกษา ความหมายการมีส่วนร่วม รูปแบบ ลักษณะและขั้นตอนการมีส่วนร่วม และกระบวนการมีส่วนร่วม ดังนี้

2.1.1 ความหมายการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

นิพัทธเวช สืบแสง (2526, หน้า 10) ได้ให้คำจำกัดความของการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การตัดสินใจ ในการค้นหาหรือกำหนดปัญหาของชุมชน สาเหตุของปัญหาวิธีแก้ไขปัญหา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน และประเมินผลการดำเนินการแก้ไขปัญหา

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2526, หน้า 20) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบถึงตัวประชาชน การที่สามารถทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทเพื่อแก้ไขปัญหา และนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนที่ดีขึ้นได้นั้น ผู้นำการเปลี่ยนแปลงต้องรับปรัชญาที่ว่ามนุษย์ทุกคนต่างมีความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ได้รับความเป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น และพร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อกิจกรรมของชุมชน ขณะเดียวกันต้องรับความจริงที่ว่ามนุษย์นั้นสามารถพัฒนาได้ต้องมีโอกาสและได้รับการชี้แนะที่ถูกต้อง

กรมการปกครอง (2549, หน้า 19) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแกนหลักในการพัฒนาแบ่งออกเป็นสี่ด้าน

1) การร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ

2) การร่วมจัดทำแผนและโครงการ

3) การร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา

4) การร่วมติดตามประเมินผล

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์ (2527, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการจัดการและควบคุมการใช้การกระจายทรัพยากร และปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคมเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิก ในการมีส่วนร่วม ประชาชน ได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญาซึ่งแสดงออกในรูปการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตนอย่างเป็นตัวของตังเอง

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2527, หน้า 6-7) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการรัฐทำการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน และเปิดโอกาสให้ประชาชนและชุมชนทั้งในรูปของส่วนบุคคล กลุ่มคน ชมรม สมาคม และองค์กร อาสาสมัครรูปแบบต่าง ๆ ได้ให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องรวมกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้

สุจินต์ ดาววีระกุล (2527, หน้า 11) ให้ความหมายการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการกระทำที่ประชาชนมีความสมัครใจเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดการเปลี่ยนแปลงเพื่อตัวประชาชนเอง โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อตัวเอง และมีส่วนดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ดังที่ได้ปรารถนาหรือที่ตั้งไว้

ปรัชญา เวสารัชธ์ (2528, หน้า 5) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนเข้าเกี่ยวข้อง โดยการใช้ความพยายาม หรือใช้ทรัพยากรบางอย่างส่วนตนในกิจกรรม ซึ่งมุ่งสู่การพัฒนาของชุมชนและการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

1) มีประชาชนเข้าเกี่ยวข้องในกิจกรรมพัฒนา

2) ผู้เข้าร่วมได้ใช้ความพยายามบางอย่างสุดตัว เช่น ความรู้ ความสามารถ ความคิด แรงงาน หรือทรัพยากรอย่างเช่น เงินทุนวัสดุกิจกรรมการพัฒนา

ดุษฎี อายุวัฒน์ (2535, หน้า 36-38) และคณะสรุปไว้ว่า การมีส่วนร่วม คือ การที่ประชาชนได้มีโอกาสเข้าร่วมในการดำเนินงาน ตั้งแต่กระบวนการเบื้องต้นจนถึงกระบวนการสิ้นสุดโดยที่การร่วมอาจร่วมในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือครบวงจรก็ได้ การเข้าร่วมทั้งรายบุคคล กลุ่มคน จนถึง

องค์กรซึ่งมีความสอดคล้องกัน การเข้ามารับผิดชอบเพื่อดำเนินการพัฒนา และเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการ โดยการกระทำผ่านกลุ่มหรือองค์กรเพื่อให้บรรลุถึงการเปลี่ยนแปลงพึงประสงค์

ทนงศักดิ์ คุ้มไข่น้ำ (2540, หน้า 93) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมดังนี้

1) การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามี ส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหาตนเอง ร่วมให้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้และความชำนาญ ร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

2) การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการที่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับโอกาสและได้ใช้โอกาสที่ได้รับแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิด แสดงออกซึ่งสิ่งที่เขามี แสดงออก ซึ่งสิ่งที่เขาต้องการ แสดงออกซึ่งปัญหาที่กำลังเผชิญและแสดงออกซึ่งวิธีการแก้ไขปัญหา และลงมือปฏิบัติโดยการช่วยเหลือของหน่วยงานภายนอกน้อยที่สุด

3) การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุนและสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชนทั้งรูปของบุคคล กลุ่มคน ชมรม สมาคม มูลนิธิ

สรุปว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การกระทำกิจกรรมทุกขั้นตอน คือ ขั้นประเมินปัญหา ขั้นวางแผน ด้านการดำเนินงาน ด้านการจัดสรรให้ชุมชนได้รับประโยชน์ และด้านการติดตามประเมินผลและร่วมรับผิดชอบเพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลง โดยการกระทำผ่านกลุ่มหรือองค์กร คือ องค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้บรรลุถึงการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสิทธิภาพ

2.1.2 รูปแบบ ลักษณะและขั้นตอนการมีส่วนร่วม

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2527, หน้า 14) ได้กล่าวถึง ลักษณะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาไว้ ดังนี้

1) ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน รวมตลอดถึงความต้องการของชุมชน

2) คิดหาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชนหรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่มีประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการของชุมชน

3) ร่วมนโยบายหรือแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรมเพื่อขจัดและแก้ไขปัญหาความต้องการของชุมชน

4) ร่วมตัดสินในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

5) ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

6) ร่วมลงทุนกิจกรรมโครงการของชุมชนมีขีดความสามารถของตนเองและของหน่วยงาน

7) ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายวางไว้

8) ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผลและร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้โดยเอกชน และรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ตลอดไป

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527, หน้า 19-23) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม มีรูปแบบและขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามลักษณะของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง (Direct Participation) โดยผ่านองค์กรการจัดตั้งของประชาชน เช่น การรวมกลุ่มเยาวชนต่างๆ

2) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยอ้อม (Indirect Participation) โดยผ่านองค์กรผู้แทนประชาชน เช่น กรรมการรวมกลุ่ม ชุมชน กรรมการ กลุ่มเลี้ยงไหม คณะกรรมการหมู่บ้าน

3) การมีส่วนร่วมโดยการเปิดโอกาสให้ (Open-Participation) โดยผ่านผู้แทนที่ไม่ใช่องค์กรของประชาชน เช่น สถาบัน หน่วยงานที่เชิญชวน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์ (2537, หน้า 26) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ดังนี้

1) การร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าถึงปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนรวมตลอดถึงความต้องการของชุมชน

2) การร่วมจัดทำแผนและโครงการ รูปแบบ วิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชน รวมตลอดถึงความต้องการของชุมชน

3) การร่วมตรวจสอบแผน โครงการ การบริหารงาน ตรวจสอบระบบขั้นตอนการทำงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

4) การร่วมติดตามประเมินผลร่วมควบคุมติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้ทั้งภาคเอกชนและภาครัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

5) การร่วมตัดสินใจ ในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

6) การร่วมพัฒนา ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

กรรณนิกา ชมดี (2544, หน้า 10) ได้สรุป แบบของการมีส่วนร่วมออกเป็นสิบรูปแบบ คือ

1) การมีส่วนร่วมประชุม

2) การมีส่วนร่วมออกเงิน

3) การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ

4) การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ

5) การมีส่วนร่วมสัมภาษณ์

6) การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน

7) การมีส่วนร่วมเป็นผู้บริโภค

8) การมีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่ม

9) การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงานหรือเป็นลูกจ้าง

10) การมีส่วนร่วมออกวัสดุอุปกรณ์

สรุปได้ว่า รูปแบบ ลักษณะและขั้นตอนการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ

2.1.3 กระบวนการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนา นับว่าเป็นยุทธศาสตร์ที่เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่นได้มีผู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนาไว้ดังนี้

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2529, หน้า 2) กล่าวถึง กระบวนการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาชนบทว่า ประชาชนควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา การวางแผนดำเนินกิจกรรม การลงทุนและการปฏิบัติงาน การติดตามและประเมินผล

กาญจนา แก้วเทพ (2530, หน้า 33) กล่าวถึง กระบวนการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1) จิตสำนึกและความตื่นตัว ให้มีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองในหลักการที่ว่าคนจนสามารถช่วยเหลือตนเองพร้อมๆกับช่วยเหลือผู้อื่นได้

2) การตั้งองค์กร การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ใช่เรื่องปัจเจกบุคคล แต่ต้องเป็นการดำเนินกิจกรรมร่วมกันรับผิดชอบร่วมกัน

3) การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่มทุกคน สมาชิกจะต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรม

4) การสำแดงศักยภาพ ศักยภาพของกลุ่ม สามารถแสดงออกได้สองทาง คือ

(1) การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นการแสดงพลังความสามัคคีในกลุ่ม เพื่อลดการพึ่งพาหรือถูกเอารัดเอาเปรียบจากบุคคลภายนอก

(2) การต่อรองกับภายนอก เป็นการแสดงพลังที่มีอยู่ด้วยการต่อรองกับกลุ่มภายนอก ทั้งทางด้านราคา หรือบริการ หรือเพื่อรักษาความเป็นอิสระของกลุ่ม ซึ่งการแสดงพลังของกลุ่ม ทั้ง 2 วิธี จะต้องมีความสัมพันธ์กัน

2.1.4 การมีส่วนร่วมของประชาชน

ปรัชญา เวสารัชช์ (2528, หน้า 5) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาว่าเป็นการที่ประชาชนเข้าเกี่ยวข้อง โดยการใช้ความพยายาม หรือใช้ทรัพยากรบางอย่างส่วนตนในกิจกรรม ซึ่งมุ่งสู่การพัฒนาของชุมชนและการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

1) มีประชาชนเข้าเกี่ยวข้องในกิจกรรมพัฒนา

2) ผู้เข้าร่วมได้ใช้ความพยายามบางอย่างสุดตัว เช่น ความรู้ ความสามารถ ความคิดแรงงาน หรือทรัพยากรอย่างเช่น เงินทุนวัสดุกิจกรรมการพัฒนา

ดร.โกวิทย์ พวงงาม (2546, หน้า 260 – 261)ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในไว้ดังต่อไปนี้

1) การร่วมคิด

(1) การร่วมคิดสร้างวิสัยทัศน์ของตำบล คือ ร่วมคิดว่าภาพความสำเร็จของตำบลที่ควรจะเกิดขึ้นในอนาคต การจัดให้มีกิจกรรมสร้างวิสัยทัศน์จะช่วยให้เกิดการสร้างจิตสำนึกในการร่วมกันปฏิบัติงานสร้างวิสัยทัศน์ วิเคราะห์ข้อมูลทุกด้าน ให้เห็นความจำเป็นที่ต้องแก้ปัญหา

(2) การร่วมคิดยุทธศาสตร์ คือ การรวมกลุ่มเพื่อสร้างพลังความเข้มแข็งของคนในชุมชนจะต้องมียุทธศาสตร์อย่างใดบ้าง การคิดยุทธศาสตร์ว่าทำอย่างไร คนจึงจะเกิดการรวมกลุ่มกันได้อย่างยั่งยืน

2) การจัดทำแผนร่วมกัน คือ การวางแผนการดำเนินงานร่วมกันของคนในองค์กรต่างๆ ที่รวมกลุ่มกันขึ้น การวางแผนจะช่วยให้เกิดระบบการจัดการของประชาคมตำบล เพราะจะทำให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนที่คิดร่วมกัน มีกระบวนการติดตามผล ประเมินผลการทำงานของกลุ่มประชาคมตำบล ซึ่งจะทำให้รู้ว่าปัญหาการทำงานกลุ่มอยู่ที่ใด ควรแก้อย่างไร จะทำให้ประชาคมตำบลมีความเข้มแข็งและปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง จนส่งผลให้เกิดการพัฒนาตำบล

3) ร่วมปฏิบัติ คือ การรวมคนในกลุ่มต่าง ๆ ให้ทำงานร่วมกันตามแผนที่วางไว้ภายใต้จิตสำนึกที่จะแก้ปัญหาของตำบลเกิดขึ้นร่วมกัน ปฏิบัติร่วมกันเช่นนี้เป็นไปตามภารกิจที่แต่ละองค์กรรับผิดชอบตามข้อตกลงที่กำหนดไว้

4) ร่วมติดตามผลประเมินผล คือ การติดตามผล ประเมินผลการดำเนินงานที่กลุ่มประชาคมได้คิดและปฏิบัติร่วมกันนั้น จะทำให้ทราบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงาน ทราบปัญหาอุปสรรค เพื่อมาร่วมกันคิดหาทางแก้ปัญหา จะทำให้ประชาคมตำบลมีความเข้มแข็ง และปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาตำบลที่มีประสิทธิภาพ

5) ร่วมรับประโยชน์ คือ การที่ทุกคน ทุกองค์กรได้ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ และเกิดผลตามที่ตั้งจุดประสงค์และเป้าหมายไว้ ทุกคนก็จะได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติร่วมกัน และทุกคนก็ต้องรักษาประโยชน์ที่ได้นี้ให้ได้รับตลอดไป

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เริ่มตั้งแต่กระบวนการตัดสินใจ การปฏิบัติหรือดำเนินการ การรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้น และการติดตามและประเมินผล

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

แนวคิดเกี่ยวกับประชาคม ผู้วิจัยมุ่งศึกษา ความหมายของประชาคม การก่อตัวของแนวคิดประชาคม ลักษณะของประชาคม องค์ประกอบของประชาคม การเกิดขึ้นของประชาคม บทบาทหน้าที่และความสำคัญของประชาคม ลักษณะที่แสดงถึงความเข้มแข็งของประชาคม และแนวทางการสนับสนุนให้ประชาคมเข้มแข็ง มีประเด็นน่าสนใจที่จะศึกษา ดังนี้

2.2.1 ความหมายของการจัดทำแผนพัฒนา

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการวางแผนพัฒนา ไว้ดังนี้

ธีรยุทธ บุญมี (2536, หน้า 20) ได้อธิบายถึงการวางแผนพัฒนา ในลักษณะของสังคมเข้มแข็งว่า เป็นพลังทางสังคมที่มาจากทุกส่วน ทุกวิชาชีพ ทุกระดับรายได้ ทุกภูมิภาคของประเทศ ซึ่งหากแม้ว่าสังคมโดยรวมมีความเข้มแข็ง นักธุรกิจ นักวิชาชีพ นักศึกษา ปัญญาชน ชาวบ้าน ร่วมกันผลักดันสังคม ปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐานก็จะเปลี่ยนแปลงได้

ทวีศักดิ์ นพเกสร (2542, หน้า 17) ได้ให้ความหมายของการวางแผนพัฒนา เป็นการที่ประชาชนจำนวนหนึ่งมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีอุดมคติร่วมกันหรือมีความเชื่อร่วมกันในบางเรื่อง มีการติดต่อสื่อสารกันหรือมีการรวมกลุ่มกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีความรัก มีมิตรภาพ มีการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติบางสิ่งบางอย่าง และมีระบบการจัดการในระดับกลุ่ม

กรมการปกครอง (2543, หน้า 47) ได้กล่าวไว้ว่า การวางแผนพัฒนาเป็นการรวมตัวของสมาชิกในชุมชน เพื่อเปิดโอกาสร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนด้วยตนเอง โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่มีวัตถุประสงค์หรือสนใจในเรื่องเดียวกัน เป็นการรวมตัวตามสถานการณ์หรือสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นโดยไม่มีใครสั่ง สมาชิกที่มารวมกันมีส่วนร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมดำเนินการและร่วมรับผิดชอบอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย และศีลธรรมอันดีของสังคม ทำให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้ด้วยกัน มีความรัก มีความเอื้ออาทร ผูกพันต่อกันด้วยความรู้สึกสำนึกในความเป็นเจ้าของชุมชน คำว่าประชาคมนี้มีท่านผู้รู้หรือนักวิชาการบางท่านอาจเรียกว่า “ประชาสังคม” ซึ่งก็อยู่ในความหมายคล้ายคลึงกัน

กิ่งแก้ว อินหว่าง และเพ็ญแข ศรีสุทธิกุล (2543, หน้า 18) ได้ขยายความการวางแผนพัฒนาว่า การที่ผู้คนในสังคมเห็นวิกฤตการณ์ หรือสภาพปัญหาในสังคมที่สลับซับซ้อนที่ยากแก่การแก้ไข มีวัตถุประสงค์ร่วมกันซึ่งนำไปสู่การก่อจิตสำนึกร่วมกัน มารวมตัวกันเป็นกลุ่มหรือองค์กร ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคธุรกิจ หรือภาคสังคม ในลักษณะที่เป็นหุ้นส่วนกัน เพื่อร่วมกันแก้ปัญหา หรือกระทำการบางอย่างให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ด้วยความรัก ความสมานฉันท์ ความเอื้ออาทรต่อกันภายใต้ระบบการจัดการ โดยมีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย

ธงชัย สันติวงษ์ (2535, หน้า 105-106) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การวางแผน หมายถึง กระบวนการกำหนดวัตถุประสงค์ สำหรับเวลาล่วงหน้าและกำหนดสิ่งที่จะกระทำต่างๆ เพื่อที่จะให้บรรลุผลในวัตถุประสงค์ดังกล่าว นั่นคือ จะประกอบด้วยส่วนประกอบสำคัญ 2 ส่วน คือ

1) การกำหนดวัตถุประสงค์

2) การกำหนดแนวทางการกระทำ (Course of Action) หรือแผนงานต่างๆ ที่จะนำมาปฏิบัติเพื่อที่จะทำให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์เหล่านั้น

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (ม.ป.ป., หน้า 149 -151) กล่าวว่า การวางแผน (Planning) เกี่ยวข้องกับการกำหนด (การเลือก) ภารกิจ (Mission) และวัตถุประสงค์ (Objectives) ตลอดจนกิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น ซึ่งต้องอาศัยการตัดสินใจ การเลือกระหว่างทางเลือกปฏิบัติในอนาคต ดังนั้น แผน (Plan) จะบอกเหตุผล (วิธีการ) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่เลือกไว้ การวางแผน (Planning) จะเป็นการสร้างสะพานเพื่อให้เดินไปถึงสิ่งที่ต้องการจากผลของการวางแผนจะได้แผนออกมา แผนจึงเป็นเครื่องมือ (วิธีการ) เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย การวางแผนเป็นขั้นแรกของกระบวนการบริหาร เป็นกระบวนการใน การพิจารณาลักษณะองค์การในอนาคต การเลือกและปฏิบัติการที่มีประสิทธิผล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในอนาคต

แผน หมายถึง ข้อความที่แสดงการกระทำที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง ซึ่งนำเสนอเพื่อช่วยให้องค์การประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์

แผน เป็นวิธีการ หรือ การปฏิบัติ ซึ่งผู้บริหารตั้งใจที่จะใช้ให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

อนันต์ เกตุวงศ์ (2534, หน้า 34) กล่าวว่า การวางแผน คือ การตัดสินใจล่วงหน้าในการเลือกทางเลือกเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นวัตถุประสงค์หรือวิธีการทำ โดยทั่วไป จะเป็นการตอบคำถามต่อไปนี้ คือ จะทำอะไร (What) ทำไมจึงทำ (Why) ใครบ้างที่จะทำ (Who) จะกระทำเมื่อไร (When) จะกระทำกันที่ไหน (Where) จะกระทำกันอย่างไร (How)

ประชุม รอดประเสริฐ (2538, หน้า 39) กล่าวว่า การวางแผนเป็นกระบวนการที่บุคคลหรือหน่วยงานได้กำหนดขึ้นไว้ล่วงหน้าเพื่อการปฏิบัติงานในอนาคตจะประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (Goals) ที่กำหนดไว้

ชูศักดิ์ เที่ยงตรง (2520, หน้า 19) กล่าวว่า การวางแผน หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวกับการเตรียมการวินิจฉัยและตัดสินใจที่จะกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในอนาคต เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยวิธีการที่ดีที่สุด

สรุปได้ว่า การวางแผนพัฒนา หมายถึง การรวมกลุ่มขององค์กรที่มีลักษณะเป็นภาคีของทุกภาคส่วนทั้งภาคราชการ เอกชน และประชาชน ที่มีความรู้สึกร่วมกันที่ต้องการจะเข้าไปแก้ไขปัญหาของตำบลร่วมกัน ตลอดจนมีความต้องการที่จะร่วมกำหนดอนาคตและวางแนวทางการพัฒนาตำบลเพื่อประโยชน์ร่วมกันในฐานะหน้าที่พลเมือง

2.2.2 ลักษณะของการวางแผนพัฒนา

ชัยยุทธ รัตนปทุมวรรณ (2544, หน้า 18 – 19) ได้สรุป ลักษณะของการวางแผนพัฒนา อาจพิจารณาได้จากองค์ประกอบหลัก ดังนี้

1) มีความหลากหลาย ความหลากหลายนับเป็นคุณลักษณะสำคัญในเชิงองค์ประกอบของสังคม กล่าวคือ สังคมใด ๆ ที่ขาดความหลากหลายมีเพียงมิติเดียว รูปแบบเดียว ก็คงเป็นสังคมที่ขาดการเรียนรู้ ขาดจินตนาการและเอื้อให้เกิดพัฒนาการกับคนรุ่นต่อ ๆ ไป ลักษณะของสังคมก็เปรียบได้ดังเช่นระบบนิเวศน์ของธรรมชาติที่ยึดเหนี่ยวได้สมดุลกับบนพื้นฐานของความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งอาจจำแนกออกเป็นความหลากหลายด้านต่าง ๆ ดังนี้

(1) ความหลากหลายของการรวมตัว ระดับของการรวมตัวของคนในสังคมนั้นอาจมีแตกต่างหลากหลายกันไป ตามระดับความพร้อมหรือลักษณะของกิจกรรมที่สนใจร่วมกันตั้งแต่การเป็นกลุ่ม ชมรม องค์กร สมาคม สถาบัน มูลนิธิ สภา สมาพันธ์ สหกรณ์ คณะกรรมการ เป็นต้น

(2) ความหลากหลายเชิงพื้นที่ ลักษณะการรวมตัวอาจยึดอาศัยพื้นที่หรืออาณาบริเวณเป็นขอบเขตของการรวมตัวกัน เช่น กลุ่มจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ชุมชน เขต ย่าน ละแวกบ้าน หรืออาจเป็นขอบเขตเชิงลุ่มน้ำ สายน้ำ คลอง เป็นต้น

(3) ความหลากหลายในรูปแบบกิจกรรม กิจกรรมที่ทำก็อาจแยกแยะออกมากมายตามลักษณะของรูปแบบและความถนัดของกลุ่มองค์กรนั้น ๆ อาทิ กลุ่มที่ให้ความสนใจในเชิงการรณรงค์เผยแพร่ กิจกรรมเฉพาะด้านการแสดงกิจกรรมเฉพาะด้านการพัฒนาชุมชน เป็นต้น แต่ในหลายองค์กรนั้นก็มักผสมผสานกิจกรรมหลาย ๆ ด้านเข้าด้วยกันตามความเหมาะสมและความถนัดของตน

(4) ความหลากหลายในเชิงประเด็นความสนใจ/ปัญหา ความสนใจย่อมก่อให้เกิดความหลากหลายของการรวมตัว อาทิ กลุ่มที่ให้ความสนใจด้านสังคมสงเคราะห์ การออมทรัพย์

(5) ความหลากหลายของกลุ่มคนที่มารวมตัวกัน เช่น วัย อายุ เพศ เชื้อชาติ ศาสนา ความเชื่อ การศึกษา เป็นต้น

2) มีความเป็นชุมชน ประชาสังคม อาจครอบคลุมความหมายที่กว้างถึงบริเวณหรือบริบทขนาดใหญ่ ที่สามารถเชื่อมโยงติดต่อกันในทางใดทางหนึ่ง หรือพิจารณาถึงความเป็นชุมชนในกลุ่มองค์กรเล็ก ๆ ที่รวมตัวกันด้วยความรัก ความผูกพัน ความเอื้ออาทร ความสนใจ และหรือผลประโยชน์ร่วมกัน ความเป็นชุมชนจะต้องคำนึงให้สอดคล้องกับเงื่อนไขของแต่ละสังคม

3) รวมตัวกันบนจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมหรือบนจิตสำนึกสาธารณะ ด้วยจิตสำนึกของความเป็นพลเมือง (Public Consciousness) ของสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society)

4) มีกิจกรรมและความต่อเนื่อง ด้วยพื้นฐานแห่งการเรียนรู้ร่วมกันจากการปฏิบัติ (Interactive learning through action) ที่มีความต่อเนื่องและยั่งยืน

5) มีเครือข่ายและการติดต่อสื่อสาร มีระบบการจัดการที่ดี มีระบบการสื่อสารแลกเปลี่ยนตลอดจนสร้างเครือข่ายแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน (Communication and Network)

กิ่งแก้ว อินหว่าง และเพ็ญแข ศรีสุทธิกุล (2544, หน้า 19) อธิบายลักษณะต่าง ๆ ของประชาคมสามารถจำแนกลักษณะได้ ดังนี้

1) เป็นระบบสังคมของตำบลที่มีอาณาเขตชัดแจ้ง อันจะเป็นระบบที่มีปฏิสัมพันธ์กับองค์กรต่าง ๆ ในตำบล รวมทั้งระดับเหนือตำบลและหมู่บ้าน

2) เป็นระบบภาวะผู้นำของชุมชนที่ประกอบด้วยผู้นำของกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ที่จัดตั้งโดยภาครัฐ หรือองค์กรเอกชน หรือกลุ่มวัฒนธรรมและกลุ่มเศรษฐกิจ หรือธุรกิจและผู้ดำรงตำแหน่งผู้นำต้องไม่ติดยึดความเป็นผู้นำ

3) สมาชิกของกลุ่มหรือองค์กรมีความสัมพันธ์เป็นที่ยอมรับว่าเป็นผู้นำของสมาชิกในตำบลและหมู่บ้าน

4) มีความภักดีต่อตำบล หมู่บ้าน ในฐานะเป็นสมาชิกที่กระฉับกระเฉงที่จะถือว่าตำบลหมู่บ้านคือถิ่นฐานที่ตนมีส่วนได้เสียต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของตำบลและมีความพร้อมที่จะอาสาเพื่อแสดงความคิดเห็นและเจตนา

5) ระบบผู้นำในระบบตำบลนี้ จะต้องมีความต่อเนื่องแต่ไม่ใช่องค์กรเพราะจะไม่มีสายการบังคับบัญชา แต่จะเป็นระบบที่ต่างมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นและตัดสินใจ โดยมีตำบลเป็นพื้นที่เป้าหมายหลัก รวมทั้งสามารถกำหนดผลประโยชน์สาธารณะของตำบลได้

2.2.3 องค์ประกอบของการวางแผนพัฒนา

สัมพันธ์ เตชะอธิก และคนอื่น ๆ (2544, หน้า 30 – 32) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของการวางแผนพัฒนาประกอบด้วยปัจจัยสำคัญดังต่อไปนี้

1) วิสัยทัศน์ร่วมกัน คนในองค์กรหรือกลุ่มประชาคมจะต้องมองเห็นอนาคตข้างหน้าร่วมกัน รู้และเข้าใจร่วมกันถึงทิศทางข้างที่จะไปด้วยกันหรือทำกิจกรรมร่วมกัน ดังนั้นการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันจึงมีความจำเป็น

2) มีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง ด้วยองค์ประกอบที่มีความหลากหลายซับซ้อนและร่วมสร้างการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องนั้น การมีส่วนร่วมของทุกคนทุกฝ่ายย่อมเป็นเงื่อนไขให้เกิดการรับรู้ ตัดสินใจ และร่วมลงมือปฏิบัติเพื่อผลักดันการเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นร่วมกัน

3) มีความเป็นธรรมชาติที่มิใช่แต่งตั้ง ด้วยความเป็นองค์กรของสังคมที่อยู่นอกเหนือจากการควบคุมของอำนาจรัฐ ประชาคมจึงต้องเกิดขึ้นบนเงื่อนไขของความสำนึกที่จะดำเนินกิจกรรมร่วมกันบนพื้นฐานของการเติบโตไปอย่างเป็นธรรมชาติ การจัดตั้งหรือแต่งตั้งโดยอำนาจของรัฐย่อมทำให้องค์กรและการดำเนินกิจกรรมขาดอิสระ ในที่สุดจะขาดความยั่งยืนต่อเนื่อง หรือกล่าวอีกด้านหนึ่ง

การเกิดและการเจริญเติบโตอย่างเป็นธรรมชาติย่อมเป็นเครื่องพิสูจน์ว่า ระดับแห่งจิตสำนึกของความเป็นพลเมือง (Civic Consciousness) จะแสดงศักยภาพในการแก้ปัญหาร่วมกันที่ซับซ้อนของชุมชน

4) มีความรัก ความเอื้ออาทร สมานฉันท์ การรวมกลุ่มของประชาคมบนพื้นฐานที่หลากหลายนั้นจำเป็นต้องสร้างขึ้นมาบนพื้นฐานแห่งความรัก ความเมตตา ความเอื้ออาทรและสามัคคี ความรักสมานฉันท์จะเป็นตัวเชื่อมโยงให้เกิดการร่วมมืออย่างมีพลัง

5) มีองค์ความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้ จินตนาการเป็นพลังของมนุษย์ที่จะดำรงอยู่ในสังคมอย่างสร้างสรรค์มีศักดิ์ศรี แต่จินตนาการอย่างเดียวไม่พอ ต้องอาศัยสติปัญญาความรู้ในการแก้ปัญหา ดังนั้น ประชาคมจึงจำเป็นต้องสร้างและสะสมองค์ความรู้ที่สามารถปรับใช้และเรียนรู้เพิ่มเติมได้ตลอดเวลา

6) มีการเรียนรู้จากการปฏิบัติหรือทำกิจกรรมร่วมกัน การเรียนรู้ร่วมกันของคนในสังคมจะช่วยให้เกิดพลัง “เกิดปัญญาหมู่” การก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน จำเป็นต้องอาศัยเทคนิควิธีการมากมายหลากหลายสอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่แต่ละกลุ่ม ซึ่งจะต้องมีการคิดร่วมกัน

7) มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างต่อเนื่อง/มีเครือข่ายความร่วมมือ การสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนการเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้สังคมเติบโตขยายตัวอย่างมั่นคง การสื่อสารจะไม่เป็นการสั่งการในแนวดิ่ง แต่จะเป็นการสื่อสารในแนวราบ ดังนั้นการคิดค้นรูปแบบการสื่อสารและการเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือต่าง ๆ นับเป็นสิ่งสำคัญต่อประชาคมอย่างยิ่ง

8) มีระบบการจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพ จุดอ่อนของภาคสังคมคือความสามารถในการจัดการ การเติบโตของภาคธุรกิจที่มีความเข้มแข็ง มีพลังก็เพราะมีระบบการจัดการที่ดี ดังนั้นการสร้างประชาสังคมจะต้องวางอยู่บนพื้นฐานของการจัดการที่ดี การจัดการที่ดีต้องดีทั้งองค์กร ระบบและประสิทธิภาพทั้งคนและทั้งองค์กร

2.2.5 ความสำคัญของการวางแผนพัฒนา

พัฒน์ บุญยรัตน์พันธ์ (2527, หน้า 12) ได้กล่าวถึง บทบาทและความสำคัญของการวางแผนพัฒนาไว้ ดังนี้

1) เป็นเวทีหรือกลไกของการประสานการวางแผนและบริหารจัดการ การพัฒนาในระดับตำบลร่วมกับองค์กรที่รัฐกำหนดให้ตอบสนองปัญหาความต้องการของประชาชนในตำบลภายใต้หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา

2) ระดมทรัพยากรและความร่วมมือการสนับสนุนขององค์กรต่าง ๆ ภายในชุมชนและองค์กรภายนอกชุมชน เพื่อนำไปสู่การบริหารการพัฒนาที่ได้กำหนดโดยชุมชน

3) เสนอแนะแนวทางการพัฒนาที่เป็นข้อเสนอของประชาคมตำบล หมู่บ้าน เข้าสู่กระบวนการบริหารการพัฒนาของส่วนราชการอย่างเป็นระบบ

4) เผยแพร่ความคิดเห็นและข่าวสารเกี่ยวกับประเด็นการพัฒนาต่าง ๆ เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชน

5) ติดตาม ประเมินผลการพัฒนาชุมชน เพื่อนำไปสู่การวางแผน การบริหารจัดการการพัฒนาตำบลอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.6 กระบวนการวางแผน

โรเบิร์ต ฟุลเมอร์ (Robert M. Fulmer, 1954**),** อ้างใน, ศดายุ ธัญน้อย, ๒๕๔๘, หน้า ๒๓)ได้อธิบายว่า “ขั้นตอนหรือกระบวนการวางแผนสิบสองขั้น” ประกอบด้วย

1) เลือกวัตถุประสงค์ (Choose Objective) วัตถุประสงค์เป็นเป้าหมายหรือจุดสุดท้ายของการวางแผน ต้องชัดเจนแน่นอน

2) บอกกล่าววัตถุประสงค์ให้ผู้อื่นทราบ (Communicate Objective) คนทำงานร่วมกันจะต้องทราบวัตถุประสงค์ทุกระดับขององค์กร

3) การกำหนดข้อสันนิษฐาน ซึ่งหมายถึง ประเมินอนาคตหรือการพยากรณ์

4) สำรวจทรัพยากร (Survey Resources) เป็นการตรวจเพื่อให้แน่ใจว่า การทำให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์นั้นมีความเป็นไปได้

5) กำหนดนโยบาย (Establish Policies) เพื่อเป็นแนวทางกว้างๆสำหรับยึดเป็นหลักในการทำงานให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์

6) ระบุทางเลือก (Identify Alternative) เพื่อที่จะตัดสินใจให้ถูกต้อง และเหมาะสมนั้นจะต้องรู้ทางเลือกทั้งหมดซึ่งเป็นทางเลือกที่เป็นไปได้

7) เปรียบเทียบทางเลือก (Compare Alternative) เป็นการประเมินทางเลือกทั้งหลายที่มีอยู่เพื่อดูความเป็นไปได้หรือเพื่อดูว่าจะทำได้หรือไม่

8) เลือกแนวทางของการกระทำ (Choose a Course of Action) เมื่อประเมินทางเลือก พร้อมทั้งเปรียบเทียบแล้วจะต้องตัดสินใจเลือกเอาทางที่เหมาะสมที่สุด

9) สร้างแนวปฏิบัติและกฎเกณฑ์ (Create Procedures and Action) กำหนดแนวทางอย่างละเอียดของการกระทำโดยมีนโยบายเป็นกรอบ และจะบอกถึง ขั้นตอนเป็นลำดับไปจนจบเป็นกระบวนการส่วนกฎเกณฑ์นั้นจะเป็นข้อกำหนดเดียวโดดๆไม่มีความต่อเนื่อง

10) กำหนดงบประมาณ (Establish Budgets) งบประมาณเป็นตัวกำหนดการปฏิบัติงานที่สำคัญ ทรัพยากรทุกอย่างสามารถระบุในลักษณะของงบประมาณได้และถือเป็นแผนทางการเงินด้วย

11) กำหนดตารางเวลา (Establish Time Tables) โดยมีจุดเริ่มต้น และสิ้นสุดของแต่ละกิจกรรมโดยอาศัยเทคนิคด้านแผนภูมิและ PERT เป็นต้น

12) ตัดสินใจในเรื่องมาตรฐาน (Decide on Standard) เพื่อวัดการปฏิบัติงานตามแผน

จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ (2541, หน้า 35) อธิบายว่า “การวางแผนเป็นกระบวนการต่อเนื่อง มีการตัดสินใจร่วมกันเป็นการคาดคะเนในอนาคตและการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้โดยทางเลือกที่ดีที่สุด”การวางแผนจึงประกอบด้วยกระบวนการกว้างๆดังนี้

1) ขั้นตอนการจัดแผน ประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ คือ

(1) การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลด้านต่าง ๆ

(2) การวิเคราะห์แนวทางนโยบาย ตลอดจนคำสั่งและข้อจำกัดในด้านต่างๆ

(3) การพิจารณาปัญหา ดูความต้องการของท้องถิ่น ตลอดจนความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอื่น

(4) การกำหนดวัตถุประสงค์และความมุ่งหมายที่สนองต่อความต้องการของประชาชน และสามารถนำไปปฏิบัติได้

2) ด้านการปฏิบัติตามแผน ขั้นปฏิบัติตามแผนเป็นขั้นที่สำคัญมาก ทั้งนี้เพราะจะต้องอาศัยการประสานระหว่างนักวางแผนกับนักปฏิบัติ การปฏิบัติตามแผนมีขั้นตอนต่างๆดังนี้

(1) ศึกษาโครงการ โดยดูจุดประสงค์ แนวทางปฏิบัติ ความเป็นไปได้ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินโครงการ

(2) จัดแบ่งงานความรับผิดชอบ ทรัพยากร กลยุทธ์ สถานที่ เวลา ตลอดจนบุคลากร

(3) ควบคุมงานโดยอาศัยงบประมาณ ควบคุมกำหนดการ การนิเทศน์งาน การสื่อสาร การแก้ไขแผนโครงการที่มีปัญหา การรายงานความก้าวหน้า

3) ขั้นติดตามและประเมินผล

(1) ตรวจสอบและติดตามผลการปฏิบัติงานตามโครงการ

(2) ประเมินผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับตามที่กำหนด ไว้ในวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของโครงการ รวมทั้งผลเสียที่จะเกิดขึ้นจากโครงการด้วย

(3) การรายงานผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อปรับปรุงแก้ไขโครงการต่อไป

(4) ประเมินความก้าวหน้าผลกระทบของโครงการเพื่อปรับปรุงแผนสำหรับโครงการ

สรุปได้ว่า การวางแผนพัฒนา คือ การรวมตัวของสมาชิก ในการรวมกันตัดสินใจในการจัดทำแผน นอกจากนี้ยังมีการก่อตัวของแนวคิดประชาคม ลักษณะของประชาคม องค์ประกอบของประชาคม การเกิดขึ้นของประชาคมตำบล บทบาทหน้าที่และความสำคัญของประชาคมตำบล ลักษณะที่แสดงถึงความเข้มแข็งของประชาคมและแนวทางการสนับสนุนให้ประชาคมมีความเข้มแข็ง ประชาคมเป็นการก่อตัวร่วมกัน เพื่อร่วมตัดสินใจในการวางแผน ระหว่างกลุ่มหรือสมาชิก โดยจะต้องร่วมตัดสินใจร่วมกันใน ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ด้านการร่วมจัดทำแผนและ

โครงการ ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา อบต. และด้านการร่วมติดตามประเมินผล เพื่อทำประโยชน์อย่างส่วนร่วมอย่างใดอย่างหนึ่งให้กับกลุ่ม และท้องถิ่น

2.2.7 หลักสำคัญของการวางแผน

บุญมา ทวิภักดิ์ กล่าวถึงหลักสำคัญของการวางแผนไว้ 4 ประการ คือ

1) ต้องมาจากวัตถุประสงค์ของหน่วยงานเป็นอันดับแรก ความต้องการขององค์การถือว่าเป็นวัตถุประสงค์ ซึ่งวัตถุประสงค์จะต้องมาก่อนการวางแผน ฉะนั้นการกระทำตามแผนจึงเป็นสิ่งที่ทำให้วัตถุประสงค์ของแผนงานบรรลุตามเป้าหมาย

2) แผน หรือการวางแผนจะเกิดขึ้นมาก่อนการจัดองค์การหรือหน่วยงาน (Primary of Planning) คือการจัดการ (Organizing) การคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน บรรจุ แต่งตั้ง เลื่อนตำแหน่ง การฝึกอบรมการปฏิบัติทางวินัยต่อบุคคล (Staffing) การอำนวยการให้การดำเนินงานภายในหน่วยงานเพื่อให้บรรลุความสำเร็จ (Directing) และระบบของการควบคุมงาน (Controlling) ทั้งนี้เพื่อการการปฏิบัติที่สนับสนุนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน แต่การวางแผนเป็นงานที่ต้องกระทำเป็นอันดับแรกก่อนงานเหล่านี้จะเกิดขึ้น และเป็นพื้นฐานที่จะทำให้งานดังกล่าวประสานงานกันอย่างถ่องแท้

3) การวางแผนเป็นงานที่ปฏิบัติอยู่ทุกขั้นตอนของผู้ปฏิบัติงาน (Pervasiveness of Planning) ถึงแม้นักบริหารจะมีงานด้านอื่นๆมากแต่งานวางแผนนักบริหารก็ต้องรับผิดชอบไม่ว่าจะเป็นหน้าที่โดยตรงหรือทางอ้อมก็ตาม การบริหารงานในด้านต่างๆ มีประสิทธิภาพ จะต้องมีการวางแผนเอาไว้ล่วงหน้า

4) เครื่องช่วยหรือประสิทธิภาพของแผนนั้น (Efficiency of Plans) อาจวัดได้โดยอาศัยเครื่องช่วยต่างๆ เช่น เงิน วัสดุ การบริหาร และกำลังคน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2546, หน้า 3)

1) เป็นการลดความไม่แน่นอนและปัญหาความยุ่งยากซับซ้อนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

2) ทำให้เกิดการยอมรับแนวความคิดใหม่ๆ เข้ามาในองค์การ

3) ทำให้การดำเนินการขององค์การบรรลุเป้าหมายที่ปรารถนา

4) เป็นการลดความสูญเปล่าของหน่วยงานที่ซ้ำซ้อน

5) ทำให้เกิดความแจ่มชัดในการดำเนินงาน เป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมายและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในอนาคตอย่างเหมาะสมกับสภาพองค์การที่ดำเนินอยู่

สรุปได้ว่า การวางแผนเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญต่อการบริหาร ซึ่งจะต้องมีการศึกษาวัตถุประสงค์ นโยบาย ข้อมูลข่าวสาร และรวบรวมวัสดุอุปกรณ์และบุคลากรที่มีความสามารถด้านการวางแผนเพื่อสนับสนุนให้การบริหารงานบรรลุผลสำเร็จ

2.2.8 ประโยชน์ของการวางแผน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2546, หน้า 3-4)

1) บรรลุจุดมุ่งหมาย การวางแผนทุกครั้งจะมีจุดหมายปลายทาง เพื่อให้องค์การบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

2) ประหยัด ก่อให้เกิดความเป็นระเบียบในงานต่างๆ ที่ทำ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรต่างๆ อย่างคุ้มค่านับว่าเป็นการลดต้นทุนที่ดี ก่อให้เกิดการประหยัดแก่องค์การ

3) ลดความไม่แน่นอน การวางแผนช่วยลดความไม่แน่นอนในอนาคตเพราะการวางแผนเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการคาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคต และได้หาแนวทางพิจารณาป้องกันเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นไว้แล้ว

4) เป็นเกณฑ์การควบคุม การวางแผนช่วยให้ผู้บริหารได้กำหนดหน้าที่ การควบคุมขึ้น

5) ส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมและการสร้างสรรค์ การวางแผนเป็นพื้นฐาน ด้านการตัดสินใจและเป็นสิ่งที่จะช่วยให้เกิดแนวความคิดใหม่ๆ เนื่องจากเกิดจากการระดมปัญญาของคณะผู้ทำงาน

6) พัฒนาแรงจูงใจ การวางแผนเป็นเครื่องมือฝึกและพัฒนาแรงจูงใจที่ดีสำหรับผู้บริหาร

7) พัฒนาการแข่งขัน การวางแผนที่มีประสิทธิภาพ ทำให้องค์การมี การแข่งขันมากกว่าองค์การที่ไม่มีการวางแผนหรือมีการวางแผนที่ขาดประสิทธิภาพ

8) ทำให้เกิดการประสานงานที่ดี การวางแผนทำให้กิจกรรมต่างๆ ที่จัดวางไว้ มุ่งไปที่จุดมุ่งหมายเดียวกัน

2.2.9 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

กรมการปกครอง (2543, หน้า 14-15) กล่าวกว่าการจัดทำแผน หมายถึง ประชาชนในชุมชนจะต้องดำเนินการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแกนหลักของการพัฒนา โดยให้ประชาชนเป็นผู้ร่วมคิดกำหนดความต้องการ ให้ประชาชนร่วมดำเนินการและ ร่วมรับผิดชอบ ให้ประชาชนเป็นผู้รับผลประโยชน์ แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องส่งเสริม ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

1) ร่วมคิดกำหนดความต้องการ องค์การบริหารส่วนตำบลต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาหรือเป้าหมายการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล กล่าวคือ เป็นการหล่อหลอมความต้องการของประชาชนที่หลากหลาย เพื่อกำหนดเป็นภาพแห่งความสำเร็จที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต ที่อยู่บนพื้นฐานความเป็นไปได้และสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างแท้จริง

นอกจากนั้นจะต้องร่วมกันกำหนดแนวทางการทำงานที่สามารถนำไปสู่ความสำเร็จของวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายการพัฒนา ซึ่งจำเป็นต้องใช้ภูมิปัญญาของท้องถิ่น ประกอบกับแนวคิด

วิทยาการใหม่ๆ ในการกำหนดยุทธศาสตร์ โดยจะต้องเลือกแนวทางที่ดีที่สุด เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และทิศทางการพัฒนาประเทศ

2) ร่วมจัดทำแผนพัฒนา หลังจากการที่องค์การบริหารส่วนตำบลและประชาคมได้ร่วมกันคิดกำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ซึ่งเปรียบเทียบได้กำหนดจุดหมายที่จะเดินให้ถึงและกำหนดเส้นทางการเดินทางต่อไป จะต้องกำหนดวิธีการเดินไปสู่จุดหมายก็คือ การกำหนดแผนงานโครงการต่างๆ ซึ่งสามารถให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ใน 2 ลักษณะ

(1) องค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งผู้แทนชุมชนกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มอื่นๆ เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในการพิจาณาความเหมาะสมของแผนพัฒนา/โครงการ

(2) องค์การบริหารส่วนตำบลควรเปิดโอกาสให้ชุมชนระดับหมู่บ้านหรือกลุ่มต่างๆ ในท้องถิ่นได้เสนอแผนงาน/โครงการที่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของกลุ่มหรือชุมชนนั้น เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้พิจารณาใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดเป็นแผนงาน/โครงการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

3) ให้ประชาชนได้รับรู้ตรวจสอบและแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อแผนงานโครงการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งระยะสั้นและระยะปานกลางโดยการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลก่อนจะเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาเห็นชอบ

4) องค์การบริหารส่วนตำบลต้องใช้แผนงานพัฒนาเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อสนองตอบปัญหาความต้องการของประชาชนและเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 59 โดยใช้แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นแนวทางการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

5) ให้ประชาชนร่วมปฏิบัติ ติดตามและประเมินผล การนำแผนพัฒนาไปสู่การปฏิบัติโดยเฉพาะกิจกรรมและโครงการที่ต้องใช้งบประมาณจะต้องผ่านกระบวนการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณและได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและได้รับ การอนุมัติจากนายอำเภอก่อน

(1) การร่วมปฏิบัติให้กลุ่มต่างๆ หรือประชาชนเป็นกลุ่มเป้าหมายของ การพัฒนาเข้าร่วมดำเนินการตามโครงการในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ สนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มต่างๆ ให้กลุ่มเป็นผู้ดำเนินการเอง เป็นต้น

(2) ให้ประชาชนได้ร่วมตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง โปร่งใส โดยให้ผู้แทนชุมชนตามข้อเสนอของประชาคมร่วมเป็นกรรมการในกระบวนการจัดซื้อ-จัดจ้าง

(3) การติดตามประเมินผลการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมปฏิบัติงานทำให้ทราบความก้าวหน้าของโครงการ ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน นอกจากนั้นหลังสิ้นปีงบประมาณองค์การบริหารส่วนตำบลจะจัดประชุมเพื่อชี้แจงผลการดำเนินงานและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจริง

2.2.10 กฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนา

1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติถึงแนวทางนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ โดยรัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังต่อไปนี้

มาตรา 87 (1) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

มาตรา 87 (2) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนใน การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่จัดแผนพัฒนาท้องถิ่นตนเองและต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

2) พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

มาตรา 1 กำหนดให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลรับผิดชอบในการบริหารราชการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับทางราชการ

มาตรา 40 (3) กำหนดให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ใน การควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ และข้อบังคับทางราชการ

การบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม มาตรา 66 มีอำนาจหน้าที่ที่จะต้องทำในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล มาตรา 67 และ มีอำนาจหน้าที่ที่อาจทำกิจกรรมได้ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ฝ่ายบริหารและฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีความเกี่ยวข้องกันโดยพิจารณาอำนาจหน้าที่ของแต่ละฝ่าย คือ

1) คณะกรรมการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล โดยการจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอขอความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา 59

2) คณะกรรมการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบล ตามมาตรา 46

2.2.11 การจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 59 (2) กำหนดให้คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาและบริหารกิจการให้เป็นไปตามแผนพัฒนาที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ให้ความเห็นชอบ และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปีโดยให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจในการกำหนดวิธีปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ส่วนที่ 1 บทนำ ประกอบด้วยลักษณะของแผน วัตถุประสงค์ ขั้นตอนใน การจัดทำแผนพัฒนาสามปี และประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

ส่วนที่ 2 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยสภาพทั่วไป ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (การบริการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง การบริหาร

ส่วนที่ 3 ผลการพัฒนาท้องถิ่นในปีที่ผ่านมา ประกอบด้วยการประเมินผล การนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติในเชิงปริมาณ และการประเมินประสิทธิผลของแผนพัฒนาในเชิงคุณภาพ

ส่วนที่ 4 สรุปผลยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ประกอบด้วยวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์การพัฒนา แนวทางการพัฒนาจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา รวมทั้งนโยบาย การพัฒนาจังหวัด นโยบายการพัฒนาอำเภอ และนโยบายการพัฒนาของผู้บริหาร

ส่วนที่ 5 ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ได้เรียงลำดับก่อน-หลัง และแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกันและตอบสนองต่อยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาของท้องถิ่นที่กำหนดไว้

ส่วนที่ 6 บัญชีโครงการ/กิจกรรม ประกอบด้วยวัตถุประสงค์การพัฒนาใน แต่ละแนวทางการพัฒนา เป้าหมายของแนวทางการพัฒนาทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ และรายละเอียดโครงการพัฒนา

ส่วนที่ 7 การติดตามและประเมินผลการนำแผนพัฒนาสามปีไปปฏิบัติ ประกอบด้วย

(1) องค์กรรับผิดชอบในการติดตามและประเมินผล คือ คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น

(2) การกำหนดวิธีการติดตามและประเมินผลโครงการ โดยการกำหนดรูปแบบที่จะใช้ในการติดตามและประเมินผลเพื่อตรวจสอบว่าการดำเนินกิจกรรมตามโครงการอยู่ภายใต้ระยะเวลาและงบประมาณที่กำหนดไว้หรือไม่ และผลการดำเนินโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้หรือไม่

(3) การกำหนดห้วงเวลาในการติดตามและประเมินผลกำหนดห้วงเวลาอย่างน้อยโครงการละ 1 ครั้ง และประเมินผลโครงการในภาพรวมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

2.2.12 ขั้นตอนการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

ประชาคมเป็นกระบวนการที่มีบทบาทสำคัญในการเสนอปัญหาความต้องการและเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย

1) ประชาคมหมู่บ้าน ประกอบด้วยตัวแทน 2 ฝ่ายคือ

(1) ตัวแทนฝ่ายบริหารได้แก่ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในหมู่บ้านและกรรมการหมู่บ้าน 3 คน

(2) ตัวแทนกลุ่มประชาชน ได้แก่ ผู้แทนกลุ่มอาชีพต่างๆ ผู้แทนกลุ่มอาชีพเกษตรกร / เกษตรก้าวหน้า ปราชญ์หมู่บ้าน พระที่ชาวบ้านศรัทธา ครูโรงเรียนในหมู่บ้าน 1 คน อสม. อาสาพัฒนาชุมชน อาสาสมัครประชาสงเคราะห์ สมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ที่มีที่อยู่อาศัยในหมู่บ้าน) ผู้แทนธุรกิจเอกชนที่อยู่ในหมู่บ้าน ผู้แทนเครือข่ายการเงินของชุมชน (ถ้ามี)

ทั้งนี้ องค์ประกอบของประชาคมหมู่บ้านมีน้อยให้เลือกตัวแทนจากกลุ่มบ้านในหมู่บ้าน เช่น คัดเลือกตัวแทนคุ้มในหมู่บ้าน และจำนวนสมาชิกประชาคมหมู่บ้านมีจำนวน 5-10 % ของจำนวนประชากรในหมู่บ้าน ประธานและเลขานุการ เลือกจากสมาชิกประชาคมหมู่บ้าน

2) ประชาคมตำบล

(1) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

(2) ตัวแทนของประชาคมหมู่บ้าน ๆ ละ 10 % แต่ไม่น้อยกว่า 7 คน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน (จำนวน 1 คน) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ประชาคมหมู่บ้านละ 2 คน) ผู้แทนกลุ่มประชาชนที่ประชาคมหมู่บ้านคัดเลือก (อย่างน้อยประชาคมหมู่บ้านละ 4 คน) ผู้แทนกองทุนหมู่บ้านในตำบล ผู้แทนองค์กรพัฒนาเอกชน ผู้นำอาชีพก้าวหน้า ผู้นำการจัดทำแผนพัฒนา ผู้แทนเครือข่ายการเงินของชุมชน (ถ้ามี) โดยประธานและเลขานุการ เลือกจากสมาชิกประชาคมตำบล

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้กำหนดประเภทของแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ 2 ประเภท (1) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เป็นแผนพัฒนาระยะยาว และ (2) แผนพัฒนาสามปี เป็นแผนพัฒนาระยะสั้น

เป็นแผนพัฒนาแบบหมุนเวียนที่ต้องมีการทบทวนและจัดทำทุกปี ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคตโดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ และนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่น

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จึงเป็นกระบวนการกำหนดทิศทางในอนาคตขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยกำหนดสภาพการณ์ที่ต้องการบรรลุและแนวทางในการบรรลุบนพื้นฐานของการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ ทั้งนี้ จะต้องสอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น และปัญหา/ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นด้วย

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา มีความสำคัญต่อองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เนื่องจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเป็นแผนพัฒนาที่มุ่งไปสู่สภาพการณ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต เป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้มุ่งไปสู่สภาพการณ์อันพึงประสงค์ได้อย่าง เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ดีจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการรวบรวม และการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ ทั้งนี้เพื่อให้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการคำนึงถึงสถานการณ์ที่ต้องการจะบรรลุ และการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งมิติด้านการพัฒนา ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการและการเปลี่ยนแปลงขององค์การบริหารส่วนตำบลตลอดจนมิติในเชิงพื้นที่ ทั้งพื้นที่ใกล้เคียงขยายไปสู่พื้นที่ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับประเทศ ระดับทวีป จนกระทั่งในระดับโลกด้วย

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องดำเนินอย่างเป็นขั้นตอน ซึ่งประกอบด้วยแปดขั้นตอน ดังนี้

1) การรวบรวมข้อมูลและปัญหาสำคัญ

2) การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานภาพการพัฒนาของท้องถิ่นในปัจจุบันและกำหนดประเด็นในการพัฒนา

3) การกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจหลักการพัฒนาท้องถิ่น

4) การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

5) การกำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนาท้องถิ่น

6) การกำหนดยุทธศาสตร์และบูรณาการแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น

7) การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่น

8) การอนุมัติและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา (**กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น**, 2547, หน้า 18 – 24)

2.2.13 ขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 กำหนดให้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นไว้แต่ ไม่ได้กำหนดห้วงระยะเวลาของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาว่าเป็นแผนระยะกี่ปี ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบล จึงสามารถที่จะพิจารณาว่าจะทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของตนสำหรับห้วงระยะเวลาเท่าใดขึ้นอยู่กับแนวคิดขององค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบกับข้อมูล ปัญหาที่ต้องการการแก้ไข ทั้งนี้อาจจะกำหนดให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งมีระยะเวลาครอบคลุมช่วงละ 5 ปี เพื่อใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นกรอบนโยบายก็ได้

ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมข้อมูลและปัญหาสำคัญ

1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องมีการรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลข่าวสารให้ครบถ้วน ทันสมัย ซึ่งได้แก่ ข้อมูลเบื้องต้นในด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ โดยข้อมูลควรแสดงแนวโน้มที่เปลี่ยนแปลงไปแสดงค่าเฉลี่ยร้อยละ และการวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนการให้ความเห็น ซึ่งข้อมูลที่ควรจัดทำได้แก่ ข้อมูลประชากร อาชีพและรายได้ สุขภาพอนามัย การศึกษา ทรัพยากร การคมนาคมขนส่ง การพาณิชย์ การลงทุน อุตสาหกรรม และข้อมูลงบประมาณ เป็นต้น

2) การรวบรวมปัญหาสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบล

ข้อมูลปัญหาสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบล จะช่วยในการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อแก้ไขปัญหา ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบล จึงจำเป็นต้องรวบรวมปัญหาที่สำคัญไว้ นำแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา วิเคราะห์ปัญหาและเลือกปัญหาที่เหมาะสมเพื่อนำมากำหนดยุทธศาสตร์ในการตอบสนองปัญหา ความต้องการของสาธารณชนรวมทั้ง จะต้องจัดลำดับความสำคัญของปัญหา โดยใช้เกณฑ์สำหรับการจัดลำดับความสำคัญ รวมห้าเกณฑ์ประกอบด้วย

(1) ขนาดของกลุ่มคนที่ได้รับประโยชน์

(2) ความร้ายแรงและเร่งด่วนของปัญหา

(3) ความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

(4) การยอมรับร่วมกันของชุมชน

(5) ความเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหา/การดำเนินการ

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานภาพการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบัน เป็นการประเมินโดยวิเคราะห์ถึงโอกาส และภาวะคุกคามหรือข้อจำกัด อันเป็นสภาวะแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อการพัฒนาของท้องถิ่น รวมทั้งการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของท้องถิ่น อันเป็นสภาวะแวดล้อมภายในท้องถิ่น ซึ่งทั้งหมดเป็นการประเมินสถานภาพของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยเป็นการตอบคำถามว่า “ปัจจุบันท้องถิ่นมีสถานภาพการพัฒนาอยู่จุดไหน” สำหรับใช้เป็นประโยชน์ในการกำหนดการดำเนินงานในอนาคตต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจหลักการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

1) การกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล วิสัยทัศน์ (Vision) หมายถึง เป็นถ้อยแถลงที่ระบุถึงสถานภาพการณ์ในอุดมคติ ซึ่งเป็น “จุดหมาย” ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้า วิสัยทัศน์เป็นผลรวมของการสรุปบทเรียนจากอดีต พิจารณาปัจจุบัน และมุ่งหวังถึงอนาคตข้างหน้า

2) การกำหนดภารกิจหลัก หรือพันธกิจ (Mission) ในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการกำหนดสิ่งที่ท้องถิ่นจะต้องทำ โดยจะเกิดขึ้นหลังจากที่ทราบว่าท้องถิ่นต้องการอะไร เป็นอะไรในอนาคต และจะเป็นไปได้เมื่อผลการวิเคราะห์ศักยภาพและการประเมินสถานภาพการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบันปรากฏ ผนวกกับประวัติศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลและความต้องการ/ความคาดหวังของทุกฝ่ายในองค์การบริหารส่วนตำบล

ภารกิจหลัก เป็นข้อความหรือถ้อยแถลงที่แสดงถึงลักษณะหรือขอบข่ายในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวกับลักษณะการบริหารและการจัดบริการสาธารณะรวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับองค์กรที่ต้องการนำเสนอ และปณิธานในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นขอบเขตของบทบาทหน้าที่หลักที่มุ่งเน้นเป็นพิเศษที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดได้

การกำหนดภารกิจหลักมีแนวทางการดำเนินการแยกเป็นสองระดับ คือ

1) พันธกิจในลักษณะที่เป็นอาณัติ (Mandate) ที่ได้รับมอบหมายจากสังคมหรือรัฐ ซึ่งได้แก่ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่กำหนดอำนาจหน้าที่อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

2) ภารกิจหลักที่องค์การบริหารส่วนตำบลมุ่งมั่นที่จะดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ และแสดงถึงความเข้าใจในเรื่องงานที่องค์การบริหารส่วนตำบลต้องดำเนินการ ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญส่วนหนึ่งของวิสัยทัศน์

ขั้นตอนที่ 5 การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน จุดมุ่งหมายเพื่อการวางแผนพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง ขอบเขตหรือประเภทของกิจกรรมที่ควรค่าแก่การดำเนินงานทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และภารกิจหลักองค์การบริหารส่วนตำบล จุดมุ่งหมายเพื่อการวางแผนพัฒนาที่ยั่งยืนที่ดีมีลักษณะดังนี้

1) ต้องระบุถึงขอบเขตหรือประเภทของกิจกรรมที่สนับสนุนและนำไปสู่ภารกิจหลักและบรรลุวิสัยทัศน์ได้อย่างครอบคลุมรอบด้าน

2) มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 6 การกำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนาท้องถิ่น เป็นการกำหนดผลสำเร็จที่ต้องการ การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์จะต้องกำหนดวัตถุประสงค์หรือทิศทางโดยรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อนำองค์การบริหารส่วนตำบลไปให้บรรลุความต้องการที่จะเป็นในอนาคต ซึ่งอาจแบ่งขั้นตอนการกำหนดวัตถุประสงค์ออกได้สามขั้นตอนย่อย คือ

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ความต้องการ/ปัญหา/ข้อจำกัด/ศักยภาพ

การวิเคราะห์ความต้องการ จะทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและกลุ่มผู้เกี่ยวข้องมากขึ้น

การวิเคราะห์ปัญหา จะทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ มุ่งที่จะจัดการกับสภาพที่บั่นทอนจุดมุ่งหมายหรือประเด็นการพัฒนาที่กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อจำกัด จะทำให้ประเมินได้ว่าขอบเขตของวัตถุประสงค์ควรเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด

การวิเคราะห์ศักยภาพ เพื่อให้ทราบว่ามีทรัพยากรหรือปัจจัยใดที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการกับประเด็นเพื่อการพัฒนาบ้าง

ขั้นตอนที่ 2 การนำเอาปัญหาวิเคราะห์

จากขั้นตอนแรก เมื่อเราสำรวจและค้นหาปัญหาต่าง ๆ มาได้จำนวนหนึ่งแล้ว เราจะนำเอาปัญหาเหล่านั้นมาวิเคราะห์เพื่อค้นหาสาเหตุและความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายหรือประเด็นการพัฒนา นอกจากนี้การเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัญหายังช่วยให้เราสามารถคาดเดาถึงผลกระทบที่ปัญหาหนึ่ง อาจจะมีต่ออีกปัญหาหนึ่งด้วย

ขั้นตอนที่ 3 ทบทวนนโยบายที่มีอยู่ตลอดจนกำหนดวัตถุประสงค์

ในขั้นตอนนี้ จะทบทวนนโยบายที่อยู่ที่เกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายการพัฒนา เนื่องจากนโยบายถูกกำหนดโดยผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อใช้เป็นแนวทางหรือทิศทางการดำเนินงาน การทบทวนนโยบายจะทำให้วัตถุประสงค์สอดคล้องกับแนวคิดของผู้บริหารท้องถิ่นมากขึ้น

ขั้นตอนที่ 7 การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา และแนวทางการพัฒนา เมื่อได้ดำเนินการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจหลัก วัตถุประสงค์ และยุทธศาสตร์การพัฒนาโดยอาศัยพื้นฐานการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนโอกาสและอุปสรรคแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการกำหนดแนวทางการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นจึงเป็นกรอบชี้นำหรือส่วนหัวกระบวนของชุดแผนงาน ซึ่งเป็นการกำหนดวิธีการหรือขั้นตอนที่ท้องถิ่นเลือกที่จะปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทั้งวัตถุประสงค์รวมและวัตถุประสงค์เฉพาะส่วน และเมื่อได้บรรลุวัตถุประสงค์รวมแล้วหมายความว่าย่อมบรรลุถึงภารกิจหลักที่ต้องการด้วย

ขั้นตอนที่ 8 การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการกำหนดปริมาณหรือจำนวนสิ่งที่ต้องการให้บรรลุในแต่ละแนวทางการพัฒนาภายในเวลาที่กำหนด จึงมีความเฉพาะเจาะจงในผลที่คาดว่าจะได้รับในเชิงปริมาณตามช่วงเวลาต่างๆ ของกระบวนการดำเนินงาน ในขั้นตอนการกำหนดเป้าหมายนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะสามารถกำหนดตัวชี้วัด ผลสำเร็จในเชิงกลยุทธศาสตร์ไว้ด้วย เพื่อใช้ในกระบวนการติดตามและประเมินผลความสำเร็จของแผนพัฒนา

ขั้นตอนที่ 9 การอนุมัติและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจะนำผลที่ได้มาจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลตามเค้าโครงที่กำหนด จากนั้นจะนำร่างแผนฯ เสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพิจารณาและปรับปรุงก่อนนำเสนอต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอคณะอนุกรรมการพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ

คณะอนุกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ จะทำหน้าที่ ตรวจสอบวิเคราะห์และประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอ ทั้งนี้ เพื่อให้มีการประสานและบูรณาการกันในมิติของพื้นที่และมิติทางด้านอำนาจหน้าที่โดยจะพิจารณาระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานอื่นในพื้นที่ด้วย คณะอนุกรรมการจะพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแล้วส่งคืนให้ผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อนำเสนอต่อสภาท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติ แล้วผู้บริหารท้องถิ่นจึงประกาศใช้

จากการศึกษาแนวคิดการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้วิจัยพอสรุปได้ว่าแนวคิดการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มีขั้นตอนการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งจะได้นำไปใช้เป็นกรอบแนวคิดในสี่ด้าน คือ ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา อบต. และด้านการร่วมติดตามประเมินผล

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้วิจัยมุ่งศึกษา ความหมายของการปกครองท้องถิ่น ลักษณะของการปกครองท้องถิ่น และประเภทขององค์การปกครองท้องถิ่นเป็นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ดังนี้

2.3.1 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการปกครองถิ่น ไว้ดังนี้

อุทัย หิรัญโต (2523, หน้า 16) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง จัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่างโดยดำเนินการกันเอง เพื่อนำมาบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การ มีเจ้าหน้าที่ ซึ่งประชาชนเลือกตั้งเข้ามาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริการงาน แต่ต้องควบคุมด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐหามิได้ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น และแบ่งองค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น แบ่งออกเป็นแปดประการ ดังนี้

1) มีสถานภาพตามกฎหมาย
2) มีพื้นที่และระดับของตนเอง
3) ได้รับการกระจายอำนาจและหน้าที่จากรัฐบาลกลาง
4) มีฐานะเป็นนิติบุคคล
5) มีการเลือกตั้งสมาชิกหรือคณะผู้บริหาร
6) มีอิสระในการปกครองตนเอง
7) มีงบประมาณเป็นของตนเอง
8) มีการควบคุมกำกับดูแลจากรัฐบาลกลาง

ชูศักดิ์ เที่ยงตรง (2518, หน้า 11) ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดการสาธารณะบางประการเพื่อชุมชนของตน การที่ท้องถิ่นจะมีอำนาจหน้าที่และมีความเป็นอิสระในการดำเนินงานมากน้อยเพียงใดนั้น จะขึ้นอยู่กับระบบการปกครองท้องถิ่นที่แต่ละประเทศยึดถือ

ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2526, หน้า 8) ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง ระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐและโดยนัยนี้จะเกิดมีองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ องค์กรนี้ถูกจัดตั้งและควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเองได้

สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยรามคำแหง (2547, หน้า 39) ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่ผู้บริหารของหน่วย การปกครองท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยอิสระ มีอำนาจอิสระและมีความรับผิดชอบที่สามารถใช้ได้ โดยปลอดจากการควบคุมของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาค แต่ยังอยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ ไม่ใช่รัฐอิสระ

สรุปได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นจัดการปกครองและดำเนินการต่าง ๆ และดำเนินการเพื่อผลประโยชน์ของรัฐและผลประโยชน์ของท้องถิ่น โดยมีการจัดตั้งองค์การขึ้นทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นนั้นๆ องค์การนี้ถูกจัดตั้งและควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติเป็นไปตามนโยบายของตนเองได้

2.3.2 ลักษณะของการปกครองท้องถิ่น

วัชรา ไชยสาร, (2544, หน้า 142-148) กล่าวว่าเนื่องจากการปกครองท้องถิ่นในรูปของการปกครองตนเอง เป็นการปกครองที่ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น และการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองภายใต้กฎหมายของรัฐหรือประเทศนั้น ๆ ดังนั้น ลักษณะของการปกครองท้องถิ่นที่สำคัญมีดังนี้

1) มีสถานะตามกฎหมาย หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีการจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมาย

2) มีพื้นที่และระดับ หน่วยการปกครองถิ่นจะต้องมีพื้นที่การปกครองที่แน่นอนและชัดเจน และควรจะต้องมีการแบ่งระดับการปกครองท้องถิ่นว่ามีกี่ระดับ เช่น ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ เป็นต้น เกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดพื้นที่และระดับของการปกครองท้องถิ่นมีมากมาย เช่น สภาพทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชน ประสิทธิภาพในการบริหาร รายได้ และความหนาแน่นของประชากร เป็นต้น สำหรับประเทศไทยมีเกณฑ์จัดตั้งและยกฐานะหน่วยการปกครองท้องถิ่น 3 ประการ คือ รายได้ย้อนหลัง 3 ปี ไม่รวมเงินอุดหนุน จำนวนประชากร และขนาดพื้นที่

3) มีการกระจายอำนาจและหน้าที่ การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีการกระจายอำนาจการปกครองไปให้ท้องถิ่น โดยการกำหนดอำนาจและหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นไว้ในกฎหมายอย่างชัดเจน ดังนั้น การที่หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะมีอำนาจและหน้าที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองการปกครองเป็นสำคัญ

4) มีความเป็นนิติบุคคล หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องเป็นองค์การนิติบุคคลโดยเอกเทศจากองค์การของรัฐบาลกลาง ทั้งนี้ เพื่อการดำเนินงานที่ถูกต้องตามกฎหมาย และเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของตน เพราะหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีงบประมาณ ทรัพย์สิน หนี้สิน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นของตนเอง

5) มีการเลือกตั้ง การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ กล่าวคือ จะต้องให้สิทธิแก่ประชาชนในท้องถิ่นในการเลือกตั้งคณะเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการปกครองท้องถิ่นทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของ

6) มีอำนาจอิสระ หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานรัฐบาลกลาง และมีอำนาจอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริหารงานภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย สามารถกำหนดนโยบาย ออกกฎข้อบังคับ เพื่อกำกับควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายหรือความต้องการของท้องถิ่น และสามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการในขอบเขตของกฎหมายโดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง

7) มีงบประมาณของตนเอง หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ จัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า

8) มีการกำกับดูแลของรัฐ หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีฐานะเป็นหน่วยการปกครองระดับรองของรัฐ และอยู่ในการกำกับดูแลของรัฐ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประชาชนส่วนรวมและความมั่นคงแห่งรัฐ

2.3.3 ประเภทขององค์การปกครองท้องถิ่น

จ่าสิบเอกเกรียงศักดิ์ แก่นลออ (2547, หน้า 8-11) ได้อธิบายว่า องค์การปกครองท้องถิ่นแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแบบทั่วไป มี 3 รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล

2) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแบบพิเศษ มี 2 รูปแบบ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

ตามบทบัญญัติในหมวด 9 การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 285–288 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่กล่าวถึงที่มาขององค์กรปกครองท้องถิ่นโดยสรุปไว้ดังนี้

1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง

2) คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น

3) การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ สมาชิกสภาท้องถิ่น

4) คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี

5) คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น จะเป็นข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งหรือเงินประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่นมิได้คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

6) หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกท้องถิ่นคณะผู้บริหารท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

7) ในกรณีที่มีการยุบสภาท้องถิ่น หรือในกรณีที่สมาชิกสภาท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะและต้องมีการเลือกตั้งคณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นชั่วคราวมิให้นำบทบัญญัติตามวรรคสอง วรรคสาม และวรรคหก มาบังคับใช้ทั้งนี้ตามกฎหมายกำหนด

2.3.4 องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด จุดมุ่งหมายสำคัญของการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลก็เพื่อให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถรองรับการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนให้มากยิ่งขึ้น และพัฒนาไปสู่การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล โดยสภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ผ่านมาติดกัน 3 ปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท หรือตามการเปลี่ยนแปลงเกณฑ์รายได้เฉลี่ยที่กระทรวงมหาดไทยประกาศ

พ.ศ. 2537 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นกฎหมายที่ใช้จัดระเบียบการบริหารงานในตำแหน่งแทนประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 367 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 นับตั้งแต่ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2538 ทำให้มีการปรับฐานะการบริหารงานในระดับตำบล โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงรูปโฉมใหม่ของสภาตำบลทั่วประเทศออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

1) รูปแบบ “สภาตำบล” ได้รับการยกฐานะเป็นนิติบุคคล ได้แก่ สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่า 150,000 บาท ซึ่งในปัจจุบันมีอยู่ประมาณ 567 ตำบล (2542)

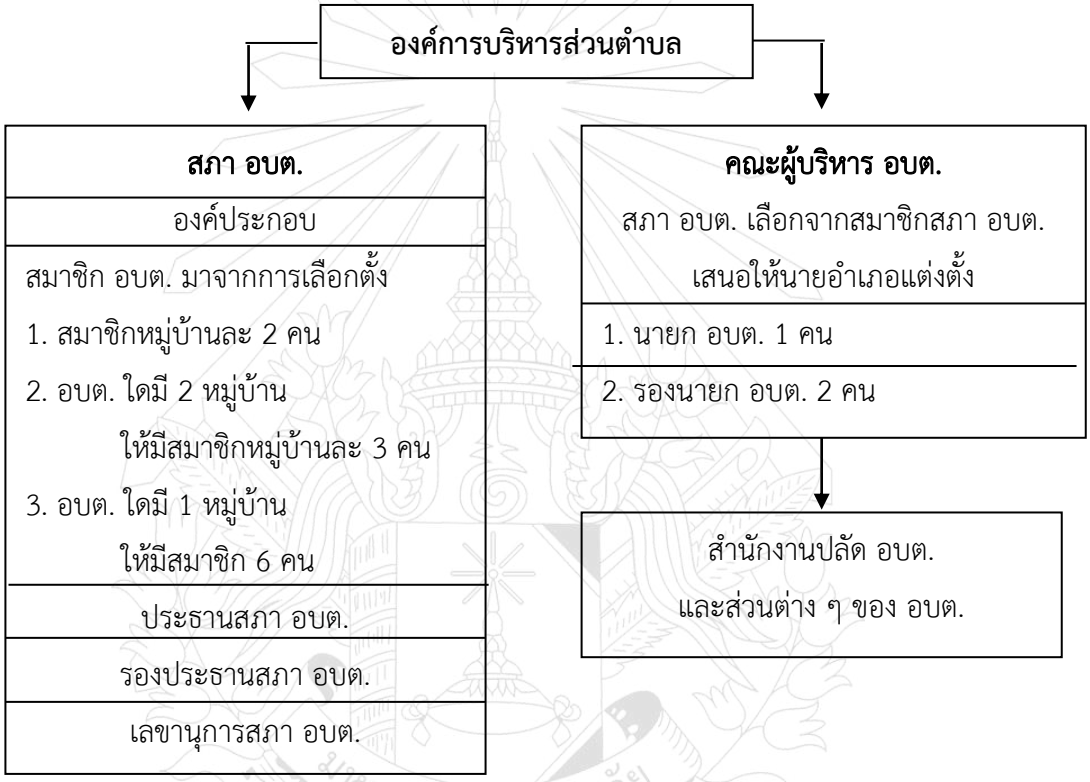
2) รูปแบบ “องค์การบริหารส่วนตำบล” (อบต.) ตั้งขึ้นจากสภาตำบลที่มีรายได้ โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน 3 ปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 150,000 บาท ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น (มาตรา 43) ซึ่งปัจจุบันในปี 2542 มีอยู่จำนวน 6,369 แห่ง

พ.ศ. 2542 รัฐบาลได้มีการเสนอขอปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในประเด็นต่าง ๆ ทั้งโครงสร้างที่มาของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

พ.ศ. 2546 รัฐบาลได้เสนอขอปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 โดยเนื้อหาส่วนใหญ่แก้ไขชื่อเรียกบุคคลและคำศัพท์กฎหมายที่ให้สอดคล้องกับกฎหมายองค์กรปกครองท้องถิ่นอื่น ๆ สรุปได้ ดังนี้

1) โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลใหม่ (เป็นโครงสร้างที่ใช้ในปัจจุบัน 2546)

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลใหม่ เกิดจากการเสนอแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 ประกอบด้วยโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างและอำนาจหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ตาม พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546

(1) โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

(2) สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกหมู่บ้านละ 2 คน เหมือนเดิมเหมือนโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542

(3) คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน

2) อำนาจหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

1) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

(2) พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

(3) ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบลตาม (1) และกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

3) อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

(1) บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบัญญัติและแผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

(2) จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ

(3) รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง

(4) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย

4) อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมและมีบทบัญญัติที่กำหนดไว้ในกฎหมาย โดยบัญญัติหน้าที่ที่องค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

(1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

(2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

(3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

(4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

(6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

(7) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น (หน้าที่เพิ่มเติมเข้ามาใหม่)

(9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

นอกจากนี้กฎหมายยังกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีความสามารถ มีศักยภาพเพียงพอ อาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อีกจำนวน 13 ข้อ ดังนี้

(1) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร

(2) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

(3) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

(4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬาการพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ

(5) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์

(6) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว

(7) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

(8) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

(9) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล

(10) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม

(11) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

(12) การท่องเที่ยว (หน้าที่เพิ่มเติมเข้ามาใหม่)

(13) การผังเมือง (หน้าที่เพิ่มเติมเข้ามาใหม่) (**สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร**, 2540, หน้า 144-188)

สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานรัฐ มีโครงสร้าง คือ (1) โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล (2) สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกหมู่บ้านละ 2 คน เหมือนเดิมเหมือนโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 (3) คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน นอกจากนี้กฎหมายยังกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีความสามารถ มีศักยภาพเพียงพอ อาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องบริหารงาน เพื่อประโยชน์ของประชาชน

2.4 สภาพทั่วไปของพื้นที่วิจัย

สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ผู้วิจัยมุ่งจะกล่าวถึงประวัติความเป็นมา อาณาเขตที่ตั้ง และประชากร ดังนี้

2.4.1 ประวัติความเป็นมา

องค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลหนึ่งในจำนวน 7 องค์การบริหารส่วนตำบลของอำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม อยู่ห่างจากอำเภอบางคนทีประมาณ 2 กิโลเมตร อยู่ห่างจากจังหวัดสมุทรสงครามประมาณ 13 กิโลเมตร ที่อยู่เลขที่ 3/5 หมู่ที่ 11 ตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

2.4.2 อาณาเขตติดต่อ

อาณาเขตติดต่อขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม มีดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลยายแพงและตำบลบางคนที

ทิศใต้ ติดกับ ตำบลยายแพงและจอมปลวก

ทิศตะวันออก ติดกับ เทศบาลตำบลกระดังงา

ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลบางพรมและตำบลบางกระบือ

2.4.3 การปกครอง

องค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา เป็นตำบลที่ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ประกอบไปด้วย 12 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านกระดังงา บ้านอินประเสริฐ บ้านกระดังงา บ้านคลองกลาง บ้านคลองละมุด บ้านคลองไข่เน่า บ้านคลองไข่เน่าโปร่ง บ้านวัดไทร บ้านบางใหญ่ บ้านปากง่าม บ้านคลองสำโรง บ้านวัดบางใหญ่

2.4.4 ประชากร

ได้แก่ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะทำงานพิจารณาจัดทำทบทวนแผนชุมชนระดับหมู่บ้าน จำนวน 12 หมู่บ้านๆ ละ 8 คน จำนวน 96 คน และคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 106 คน (**องค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา**, 2554, (อัดสำเนา).

ตารางที่ 2.1 แสดงจำนวนประชากร คณะทำงานพิจารณาจัดทำทบทวน แผนชุมชนระดับหมู่บ้าน และคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา จำแนกตามหมู่บ้าน และเพศ

หมู่	บ้าน	ประชากร		
		ชาย	หญิง	รวม
1	กระดังงา	6	2	8
2	อินประเสริฐ	5	3	8
3	กระดังงา	5	3	8
4	คลองกลาง	7	1	8
5	คลองละมุด	7	1	8
6	คลองไข่เน่า	6	2	8
7	คลองไข่เน่าโปร่ง	4	4	8
8	วัดไทร	3	5	8
9	บางใหญ่	5	3	8
10	ปากง่าม	6	2	8
11	คลองสำโรง	6	2	8
12	วัดบางใหญ่	5	3	8
(1)	คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา	7	3	10
	รวม	**72**	**34**	**106**

2.4.5 สภาพทางเศรษฐกิจ

ประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ 90 ของผู้มีงานทำประกอบอาชีพเกษตรกรรม รองลงมาเป็นอาชีพรับจ้าง ค้าขาย และ รับราชการ / พนักงานของรัฐ ตามลำดับ อาชีพที่ทำรายได้ให้กับประชาชนภายในตำบลมากที่สุด คือ อาชีพเกษตรกรรม โดยพืชที่นิยมปลูก ได้แก่ อ้อย ข้าว ไม้ผล เช่น ฝรั่ง แก้ว มังกร มะม่วง ฯลฯ พืชผัก เช่น หน่อไม้ฝรั่ง กระเจี๊ยบเขียว ไม้ดอกไม้ประดับ เช่น ดาวเรือง กล้วยไม้ ด้านการเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยง วัว สุกร ไก่ และด้านอุตสาหกรรม ภายในองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม มีโรงงานอุตสาหกรรม

2.4.6 สภาพสังคม

สภาพบ้านเรือนของชาวองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม มีความมั่นคงถาวร มีการจัดบ้านเรือนเป็นระเบียบถูกสุขลักษณะ ครอบครัวมีความ

อบอุ่น ประชาชนส่วนใหญ่มีสุขภาพดี คนอายุ 35 ปีขึ้นไปได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีและเยาวชนได้รับการศึกษาภาคบังคับทุกคน ประชาชนที่มีอายุ 15 – 60 ปี อ่านออกเขียนได้เป็นส่วนใหญ่ ประชากรส่วนมากนับถือศาสนาพุทธและประพฤติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี ไม่ติดสุราไม่ติดบุหรี่ ปฏิบัติกิจทางศาสนาอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

2.4.7 การจัดทำแผน

องค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา (2556, อัดสำเนา)ได้จัดทำโครงการสนามจันทร์รวมพลังแผ่นดิน โดยสร้างฐานพลังความเข้มแข็งให้กับประชาคม ในการป้องกันปัญหายาเสพติด โดยได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของประชาคมไว้ ดังนี้

ประการที่ 1 เสนอปัญหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและความต้องการของหมู่บ้าน / ชุมชน โดยการปรับเปลี่ยนวิธีคิดในเรื่องการแก้ไขปัญหาหมู่บ้าน / ชุมชน โดยใช้งบประมาณ และความมุ่งหวังพึ่งพาหน่วยงาน / เจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นปัจจัยหลัก หรือตัวตั้งในการทำงาน ปรับเปลี่ยนมาใช้ทุนทางสังคมหรือทุนทางความคิดเกิดขึ้นจากกระบวนการประชาคม เป็นปัจจัยหลัก โดยเมื่อประชาคมได้จัดประชุมเพื่อกำหนดปัญหาและความต้องการของชุมชนแล้วจึงพิจารณาจากศักยภาพและทรัพยากรของชุมชน กำหนดหาแนวทางการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1) โครงการ / กิจกรรม ที่สามารถดำเนินการได้เอง

2) โครงการ / กิจกรรม ที่จำเป็นต้องขอให้หน่วยงาน / ท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณ

3) โครงการ / กิจกรรม ที่เกินขีดความสามารถจำเป็นต้องร่วมกันทำกับหน่วยงานต่าง ๆ หรือขอรับการสนับสนุนให้หน่วยงานที่มีขีดความสามารถดำเนินการให้

ประการที่ 2 การตรวจสอบการดำเนินการตามโครงการต่าง ๆ ประชาคมมีหน้าที่และส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินการทุกโครงการที่เข้ามาดำเนินการในหมู่บ้าน ตำบล ของทุกส่วนราชการรวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลปัจจุบันกำหนดให้ตั้งสมาชิกประชาคมหมู่บ้านเป็นกรรมการจัดซื้อจัดจ้างของทุกชุด ชุดละ 2 คน เพื่อตรวจสอบความโปร่งใส และผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

ประการที่ 3 นำปัญหาในหมู่บ้าน ตำบล ไปหารือที่ประชุมและรายงานให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบตรวจสอบ เพื่อให้แก้ไขได้ทันท่วงที

ประการที่ 4 เป็นเวทีให้ความเห็นและหาแนวทางแก้ไขกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นสิทธิตามรัฐธรรมนูญในการที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความเห็น เพื่อเป็นส่วนประกอบสำคัญในการตัดสินใจการดำเนินงานของรัฐและส่วนราชการต่าง ๆ

ประการที่ 5 ให้ประชาคมมีการประชุมสม่ำเสมออย่างน้อยเดือนละครั้ง

ประการที่ 6 คัดเลือกผู้แทนประชาคมไปร่วมเป็นประชาคมตำบล

2.4.8 การจัดทำแผนพัฒนา

องค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม มีขั้นตอนจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2556-2558) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการจัดทำแผนหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดทำแผนพัฒนาเข้าพบผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ความสำคัญและความจำเป็นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และดำเนินการเสนอโครงการจัดทำแผนพัฒนาสามปีผ่านปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติ แล้วแจ้งโครงการที่ได้รับอนุมัติให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ขั้นตอนที่ 2 การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

1) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา สรุปยุทธศาสตร์การพัฒนา และแนวทางการพัฒนา ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง อาทิ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น รวมถึงสรุปยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด/อำเภอ และนโยบายผู้บริหารท้องถิ่นต่อคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

2) คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลจัดการประชุมร่วมระหว่างคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาคมท้องถิ่น เพื่อพิจารณาคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนามาจัดทำแผนพัฒนาพัฒนาสามปี เพื่อเป็นกรอบการพิจารณาจัดทำโครงการและกิจกรรมต่างๆ ในแผนพัฒนาสามปี

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล สำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปี สรุปผลการพัฒนาที่ผ่านมาต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและประชาคมท้องถิ่น เพื่อคัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนาและและจัดลำดับแนวทางการพัฒนาหลังจากจัดลำดับแล้ว ที่ประชุมจะตัดสินใจเลือกแนวทางการพัฒนาเหล่านั้นมาดำเนินการ

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาหลังจากทราบแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปีแล้วคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาคมท้องถิ่นร่วมกันพิจารณาคัดเลือกวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์การพัฒนา มาจัดทำเป็นวัตถุประสงค์พัฒนา

ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาคัดเลือกโครงการที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี มาจัดทำรายละเอียดโครงการ เพื่อจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อไป

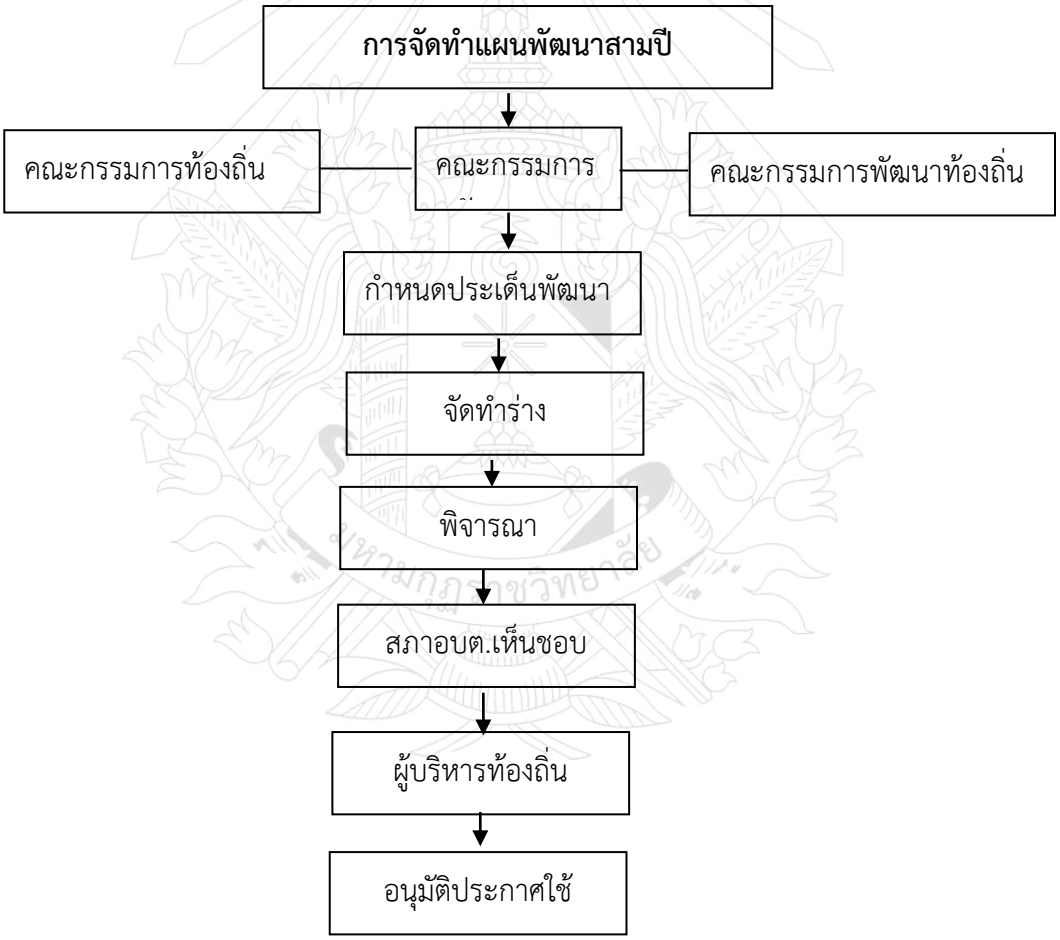
ขั้นตอนที่ 6 การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี

ขั้นตอนที่ 7 การอนุมัติและประกาศใช้แผนสามปี

1) คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเสนอร่างแผนพัฒนาสามปี ที่ผ่านการพิจารณา ให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอ คณะกรรมการประสานแผนพัฒนา หรือ คณะอนุกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ ในกรณีที่มีการมอบอำนาจ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

2) ผู้บริหารท้องถิ่นนำร่างแผนพัฒนาสามปีที่ผ่านความเห็นชอบ จากคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือคณะอนุกรรมการประสานแผนพัฒนาฯ ระดับอำเภอ ในกรณีที่มีการมอบอำนาจ เสนอขอรับอนุมัติจากสภาท้องถิ่น

3) เมื่อสภาท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติแผนพัฒนาสามปีแล้ว สภาท้องถิ่นจะส่งให้ผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีและนำไปปฏิบัติ รวมทั้งแจ้งสภาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น คณะอนุกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประกาศให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบโดยทั่วกัน ดังภาพที่ 2.2

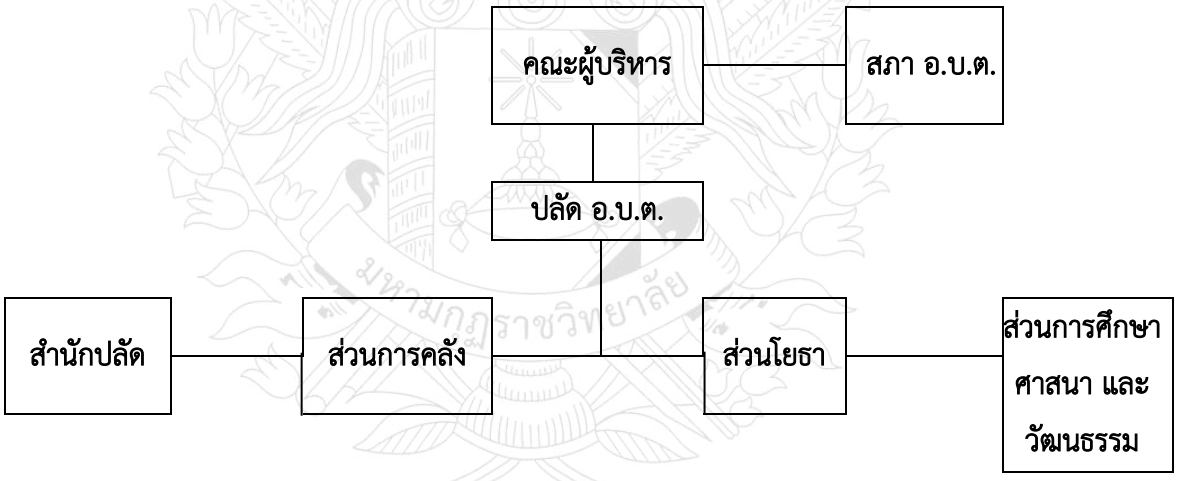

ภาพที่ 2.2 โครงสร้างและขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนา อบต.

2.4.9 โครงสร้างการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

1) สภาองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ทำหน้าที่นิติบัญญัติและควบคุมฝ่ายบริหาร ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจากการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่น จำนวน 8 คน อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีประธานสภา 1 คน รองประธานสภา 1 คน ซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมติสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

2) คณะผู้บริหาร ทำหน้าที่บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมาย ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน และอาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่เกิน 2 คน และเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่เกิน 1 คน เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานและเจ้าหน้าที่ รับผิดชอบงานประจำทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยแบ่งส่วนการบริหารงานออกเป็น 4 ส่วน โดยมีหัวหน้าส่วนการบริหารเรียกว่า หัวหน้าส่วนเป็นผู้บังคับบัญชาของส่วนราชการภายใน มีลักษณะโครงสร้างการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะปันหยี ดังภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 โครงสร้างการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม มีสภาพพื้นที่เหมาะต่อการวางแผนการพัฒนาเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นพื้นที่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาท้องถิ่นเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนในเขตพื้นที่ โดยดำเนินการพัฒนาตามแผนพัฒนาที่ประกาศใช้ และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนในการติดตามประเมินผลด้วย

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนวรรณกรรมและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ผู้วิจัยได้ประมวลผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไว้ดังนี้

วราพร สื่อสกุล (2548, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา” ผลการวิจัยพบว่า “การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางสองด้าน อยู่ในระดับน้อยสามด้าน และอยู่ในระดับน้อยที่สุดหนึ่งด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการจัดทำแผน อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา ประชาชนมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดปัญหา ความต้องการ อยู่ในระดับน้อย ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ประชาชนมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ด้านการกำหนดจุดหมายและแนวทางการพัฒนาระยะยาว ประชาชนมีส่วนร่วมโดยรวมระดับน้อย ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนงานและโครงการ ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ด้านการจัดทำร่างแผนพัฒนา ประชาชนมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด และด้านการอนุมัติและประกาศใช้ ประชาชนมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวม และรายด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

บุญเลิศ ไชยสวัสดิ์ (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนาท่อม อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง” ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนาท่อม อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งสี่ด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านร่วมเสนอปัญหาและความต้องการ ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนาและโครงการ ด้านร่วมคัดเลือกตัวแทนเป็นกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนา ด้านร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา และด้านร่วมติดตามประเมินผล ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลนาท่อม โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประชาชนที่มีอายุ ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน อาชีพ รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ช่วงเวลาว่าง

ในแต่ละวัน ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนาท่อม โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

สิทธิศักดิ์ สาระอาภรณ์ (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองเฉลิม อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองเฉลิม อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทั้งสี่ด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยสุด ได้แก่ ด้านการเสนอปัญหาและความต้องการ และด้านร่วมจัดทำแผน ด้านตรวจสอบแผนพัฒนา และด้านการติดตามประเมินผล ผลการเปรียบเทียบประชาชนที่มีเพศ อายุ การนับถือศาสนา ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน การมีส่วนร่วมต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองเฉลิม อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง ไม่แตกต่างกัน

วราพร นิบูร์ (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนตำบลมะนังยงในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี (พ.ศ. 2549-2551) ขององค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี” ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนตำบลมะนังยงในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี (พ.ศ. 2549-2551) ขององค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งสี่ด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมใน การปฏิบัติการ (การดำเนินการ) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี (2549 -2551) ขององค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี (2549-2551) ขององค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชำนิ มะโร (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนใน การจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2549-2551) ขององค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงเพชร อำเภอ รัตภูมิ จังหวัดสงขลา” ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2549-2551) ขององค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งสี่ด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านร่วมติดตามและประเมินผล ผลการเปรียบเทียบประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน ตำแหน่งทางราชการต่างกัน รายได้

ของครอบครัวต่อเดือน มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2549-2551) แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ยุทธพงศ์ นิคม (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี (พ.ศ. 2549-2551) ขององค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว” ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี (พ.ศ. 2549-2551) ขององค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว โดยรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางหนึ่งด้าน และอยู่ในระดับน้อยสามด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์และการมี ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผลการเปรียบเทียบประชาชน ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2549-2551) แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทวิทย์ โพธิเสส (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลวังไชย อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม” ผลการศึกษาพบว่า “การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทั้งสี่ด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา อบต. และด้านการร่วมติดตามประเมินผล ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลวังไชย อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ไม่แตกต่างกัน ขณะที่ปัญหาอุปสรรค ของการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลพบว่ามีข้อเสนอแนะมากที่สุด คือองค์การบริหารส่วนตำบลขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาคมทราบวัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลควรประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ประชาคมมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง”

อภิชาต สุขศรี (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลทรงคะนอง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยพบว่า “ การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกระบวนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับมาก ด้านการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับปานกลาง ด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนากับองค์การบริหารส่วนตำบล ในระดับปานกลาง ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ

ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลทรงคะนอง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ไม่แตกต่างกัน

สิบเอกสายรุ้ง ไชยภาลี (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่น อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่น โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากสองด้าน และอยู่ในระดับปานกลางสามด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดปัญหา/ความต้องการด้านการมีส่วนร่วมจัดทำแผนงาน/โครงการ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติติดตามและประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา อบต. และด้านการมีส่วนร่วมตรวจสอบการนำแผนพัฒนาอบต. ไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการผลักดันให้ อบต. นำโครงการจำเป็นเร่งด่วนจากแผนพัฒนา อบต.ไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมในการผลักดันให้ อบต. จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายตามแผนพัฒนา อบต. ประชาชนตำบลประสบปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่นโดยรวมในระดับปานกลาง ทั้งห้าขั้น ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดปัญหา/ความต้องการ ด้านการมีส่วนร่วมจัดทำแผนงาน/โครงการ ด้านการมีส่วนร่วมตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา อบต. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติติดตามและประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมตรวจสอบการนำแผนพัฒนา อบต.ไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประชาคมตำบลส่วนใหญ่เสนอแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่น โดยควรรับฟังปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาของประชาคมตำบลรองลงมาคือควรจัดสถานที่ไว้สำหรับประชาคมตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลและควรกระตุ้นให้ประชาคมเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาตำบลมากขึ้นตามลำดับ

ณัฐณิชา กงพะลี (2552, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมจัดทำแผนงาน/โครงการ ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดปัญหา/ความต้องการ ด้านการมีส่วนร่วมตรวจสอบการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ติดตามและประเมินผล ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัด

มหาสารคาม ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน โดยเพศพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .05 เพศหญิงมีส่วนร่วมมากกว่าเพศชาย จำแนกตามระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ.05 ระดับการศึกษาประถมศึกษามีส่วนร่วมน้อยกว่าระดับมัธยมศึกษา/เทียบเท่า ระดับการศึกษามัธยมศึกษาหรือเทียบเท่ามีส่วนร่วมมากกว่าระดับ ปวส./อนุปริญญาขึ้นไป ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นจากประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า 1) การมีส่วนร่วมกำหนดปัญหา อบต.ควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆให้ทราบอย่างทั่วถึง อบต.ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมในการตัดสินใจในทุกด้านที่มีผลกระทบต่อประชาชน และมีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในด้านการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง 2) การมีส่วนร่วมจัดทำแผนงาน/โครงการ คือ อบต.ควรมีการประชาสัมพันธ์โครงการต่างๆ ก่อนเริ่มดำเนินการให้ประชาชนทราบ เพื่อจะได้เข้าร่วมโครงการนั้น 3) การมีส่วนร่วมตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา คือ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปได้เข้าร่วมประชุมสภา อบต. เพื่อพิจารณาด้านต่างๆ 4) การมีส่วนร่วมตรวจสอบการนำแผนพัฒนาไปจัดทำเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี คือ อบต.ควรปิดประกาศการจัดทำข้อบัญญัติให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง 5) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ติดตามและประเมินผล อบต.ควรมีการแต่งตั้งประชาชนเข้าไปเป็นกรรมการในด้านต่างๆ ในการดำเนินงานของ อบต. และมีการแต่งตั้งหน่วยงานอื่นที่เป็นกลางในการประเมินผลการปฏิบัติงานของ อบต. ประจำปีเพื่อความโปร่งใสและเป็นการตรวจสอบการทำงานของ อบต.

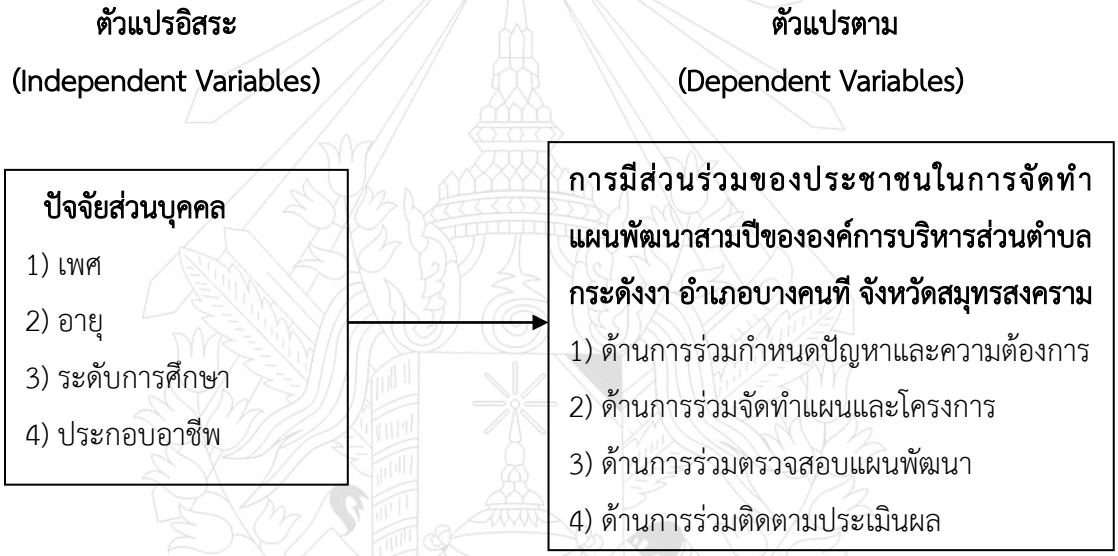
นพรัตน์ ภักดีสมุทร (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ศรีสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีส่วนร่วมในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ คือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและด้านการติดตามและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มี เพศ และ ระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ศรีสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม แตกต่างกันอย่างน้อยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมไม่แตกต่างกัน ประชาชนได้เสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ศรีสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม คือ ให้

อบต.จัดประชุมชี้แจงให้ประชาคมเข้าใจการมีส่วนร่วมการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ประชาชนทราบ และ อบต.ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมการดำเนินงานของ อบต. มากขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาคมในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา การประกอบอาชีพ ตำแหน่ง และรายได้เฉลี่ยต่อปี ส่วนระดับการมีส่วนร่วมมีผลการวิจัยเหมือนกันและแตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยนำไปประกอบการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย และการอภิปรายผลต่อไป

2.6 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ผู้วิจัยได้กำหนดปัจจัยส่วนบุคคลเป็นสี่ด้าน คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ เป็นตัวแปรอิสระ (Independent Variables) และนำแนวคิดของ **กรมการปกครอง** (2549, หน้า 19) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา และด้านการร่วมติดตามประเมินผล มาประยุกต์กำหนดเป็นตัวแปรตาม (Dependent Variables) สรุปเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย ดังภาพที่ 2.4

ภาพที่ 2.4 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร (Population)

ได้แก่ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะทำงานพิจารณาจัดทำทบทวนแผนชุมชนระดับหมู่บ้าน จำนวน 12 หมู่บ้านๆ ละ 8 คน จำนวน 96 คน และคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 106 คน (**องค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา**, 2554, (อัดสำเนา).

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะทำงานพิจารณาจัดทำทบทวนแผนชุมชนระดับหมู่บ้าน จำนวน 12 หมู่บ้านๆ ละ 8 คน จำนวน 96 คน และคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 106 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 84 คน (**ประกายรัตน์ สุวรรณ**, 2548 หน้า 328)

3.2 เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างโดยคำนึงถึงความน่าจะเป็นของประชากรที่ได้รับเลือก ซึ่งจะเป็นไปในแบบการสุ่มไม่เฉพาะเจาะจง ในกรณีนี้ตัวอย่างทุกกลุ่มในประชากรจะมีโอกาสถูกเลือกเท่ากัน ทำให้สามารถคาดคะเนความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง (**ประกายรัตน์ สุวรรณ**, 2548 หน้า 63) ซึ่งมีเทคนิควิธีการสุ่มอย่างตามลำดับต่อไปนี้

1) กำหนดกลุ่มประชากร (Population Size) คณะทำงานพิจารณาจัดทำทบทวน แผนชุมชนระดับหมู่บ้าน ตามบัญชีรายชื่อในแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 106 คน

2) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้แก่

สูตร $n = \frac{N}{1 + N (e)^2}$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของกลุ่มประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อนทางสถิติร้อยละ 95 หรือ 0.05

แทนค่า $n = \frac{106}{1 + 106 (0.05)^2}$

$n = 83.79$

จากการคำนวณได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 83.79 คน เพื่อให้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวนเต็ม จึงปรับให้เป็น จำนวน 84 คน

3) กำหนดกลุ่มย่อยโดยอาศัยสัดส่วน กำหนดสัดส่วน และขนาด (Proportional to Size) โดยหาลักษณะของกลุ่มที่ศึกษา ตามบัญชีรายชื่อที่กำหนดไว้ เพื่อคำนวณหาอัตราสัดส่วน โดยแบ่งสัดส่วนของประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน และเพศ เพื่อใช้เป็นตัวแปรอิสระควบคุม (Control Variable) ตามสูตร ดังนี้

$n_1 = \frac{Ni}{N} \times n$

n_1 = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

Ni = จำนวนประชากร

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่างรวม

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

จากการคำนวณได้กลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน และเพศ ดังรายละเอียดที่ปรากฏในตารางที่ 3.1 ดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากร และจำนวนกลุ่มตัวอย่าง คณะทำงานพิจารณาจัดทำทบทวนแผนชุมชนระดับหมู่บ้าน และคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา จำแนกตามหมู่บ้าน และเพศ

หมู่	บ้าน และคณะกรรมการ	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
		ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
1	กระดังงา	6	2	8	5	2	7
2	อินประเสริฐ	5	3	8	4	2	6
3	กระดังงา	5	3	8	4	2	6
4	คลองกลาง	7	1	8	6	1	7
5	คลองละมุด	7	1	8	6	1	7
6	คลองไข่เน่า	6	2	8	5	2	7
7	คลองไข่เน่าโปร่ง	4	4	8	3	2	5
8	วัดไทร	3	5	8	2	4	6
9	บางใหญ่	5	3	8	4	2	6
10	ปากง่าม	6	2	8	5	2	7
11	คลองสำโรง	6	2	8	5	2	7
12	วัดบางใหญ่	5	3	8	4	2	6
(1)	คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา	7	3	10	5	2	7
	รวม	**72**	**34**	**106**	**58**	**26**	**84**

ตอนที่ 4 เลือกวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างที่ประชากรมีสิทธิได้รับเลือกเท่ากัน โดยมีบัญชีรายชื่อของคณะทำงานพิจารณาจัดทำทบทวน แผนชุมชนระดับหมู่บ้าน และคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา จำแนกตามหมู่บ้าน และเพศ และทำการจับสลาก จนได้กลุ่มตัวอย่างครบตามต้องการ ซึ่งมีวิธีการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

(1) จัดทำบัญชีรายชื่อคณะทำงานพิจารณาจัดทำทบทวน แผนชุมชนระดับหมู่บ้าน และคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา จำแนกตามหมู่บ้าน แบ่งเป็นเพศชายกลุ่มหนึ่งกับเพศหญิง อีกลุ่มหนึ่ง

(2) เขียนชื่อประชากรตามบัญชีรายชื่อคณะทำงานพิจารณาจัดทำทบทวน แผนชุมชน ระดับหมู่บ้าน และคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา จำนวน 84 คน จำแนกตามหมู่บ้าน ลงในแผ่นกระดาษโดยใช้หนึ่งชื่อ ต่อหนึ่งแผ่น ม้วนสลากลงกล่องแล้วเขย่าให้คละกัน

(3) จับขึ้นมาทีละแผ่น โดยแต่ละครั้งที่หยิบมาได้ ต้องนำแผ่นสลากมาจดบันทึกไว้ว่าเป็นใคร

(4) ม้วนสลากแผ่นเดิมใส่ลงในกล่องเดิมแล้วจับสลากขึ้นมาใหม่เพื่อให้โอกาสถูกเลือกทุกคนเท่ากัน

(5) กรณีหยิบได้ชื่อเดิมก็ม้วนสลากนำใส่ลงไปในกล่องเดิมแล้วจับขึ้นมาใหม่อีกครั้ง ดำเนินการเช่นนี้เรื่อยไปจนได้กลุ่มตัวอย่างครบ 84 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close-ended Questionnaire) และแบบเลือกตอบ (Check List) เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยให้ผู้ตอบเลือกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม มี 5 ช่วงระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ในข้อคำถามจำนวน 28 ข้อ จำแนกออกเป็นสี่ด้าน คือ ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา และด้านการร่วมติดตามประเมินผล แต่ละด้านมีจำนวนข้อคำถาม คือ

1) ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ จำนวน 7 ข้อ
2) ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ จำนวน 7 ข้อ
3) ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา จำนวน 7 ข้อ
4) ด้านการร่วมติดตามประเมินผล จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) คำถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

3.4 การสร้าง และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยได้ทำ การสร้างเครื่องมือ และทดสอบคุณภาพเครื่องมือ ดำเนินการตามลำดับ ดังต่อไปนี้

3.4.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจาก ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ ข้อมูลจากเอกสาร ตำราวิชาการ แนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่เป็นงานวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และงานวิจัยเชิงสำรวจหรืองานวิจัยภาคสนาม (Survey Research or Field Research) หนังสืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม และงานวิจัยอื่นๆ

3.4.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารงานวิจัย แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

3.4.3 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาวางโครงสร้างแบบสอบถามโดยกำหนดขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และตามกรอบแนวคิดของการวิจัย

3.4.4 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดย มีข้อคำถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ครอบคลุม สี่ด้าน

3.4.5 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามทฤษฎีความเป็นปรนัย สำนวนการใช้ภาษา และคำชี้แจง เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขได้แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ทั้งสี่ด้าน จำนวน 28 ข้อ

3.4.6 **หาค่าความเที่ยงตรง (Content Validity)** โดยนำแบบสอบถามฉบับร่างที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาหลักเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขหาค่าความเที่ยงตรง (Content Validity) ทั้งโครงสร้างเนื้อหา(Content and Construct Validity) และสำนวนภาษา (Wording) และประเมินดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item - objective Congruence /IOC) จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1) ดร.ประพิศ โบราณมูล วุฒิการศึกษา ปร.ด. (วัฒนธรรมศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไปศูนย์บริการวิชาการ บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านวิทยาการวิจัย และพิจารณาความสอดคล้อง

2) อาจารย์เอี่ยม อามาตย์มูลตรี วุฒิการศึกษา กศ.ม.(การศึกษามหาบัณฑิต) สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม ตำแหน่ง อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยมหามกุฏรชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านภาษา และพิจารณาความสอดคล้อง

3) นายเฉลิมพล กาญจนพรหม วุฒิการศึกษา (ร.ม.)รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง ตำแหน่ง นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านโครงสร้าง และเนื้อหา และพิจารณาความสอดคล้อง

3.4.7 ปรับปรุงแก้ไข เสนออาจารย์ที่ปรึกษาได้ตรวจสอบ ความสมบูรณ์ความถูกต้องอีกครั้ง

3.4.8 นำแบบสอบถามหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (IOC) โดยมีเกณฑ์ ในการประเมิน ตามสูตร ดังนี้

สูตร IOC = $\frac{\sum X}{N}$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องของข้อสอบกับนิยาม/จุดประสงค์

$\sum X$ แทน ผลรวมคะแนนประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ให้คะแนน +1 แทน แน่ใจว่าข้อสอบวัดได้สอดคล้องกับนิยาม/จุดประสงค์

ให้คะแนน 0 แทน ไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดได้สอดคล้องกับนิยาม/จุดประสงค์

ให้คะแนน -1 แทน แน่ใจว่าข้อสอบวัดได้ไม่สอดคล้องกับนิยาม/จุดประสงค์

จากข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 28 ข้อ โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) IOC 0.67 จำนวน 2 ข้อ และเท่ากับ 1.00 จำนวน 26 ข้อ ซึ่งใช้ได้ทั้งหมด

3.4.9 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try–out) แต่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม แล้วนำผลการตอบแบบสอบถามที่ได้ไปใช้ทดสอบหาคุณภาพของเครื่องมือ แบ่งออกเป็น คุณภาพรายข้อ และคุณภาพทั้งฉบับ ใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำออกเป็นกลุ่มละ 25 % แล้วใช้ T-Test ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ดังนี้

1) หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Power of Discrimination) โดยวิธีหาค่า t-test โดยใช้เกณฑ์ค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์การตัดสินว่าข้อนั้นมีอำนาจจำแนกใช้ได้สมควรนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ตามสูตร ดังนี้ (**ดร.ประพิศ โบราณมูล**, 2550 หน้า 87 - 88)

$$t = \frac{N\sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{\left\{N\sum X^2 - (\sum X)^2\right\}\ \left\{N\sum Y^2 - (\sum Y)^2\right\}}}$$

t แทน ค่าอำนาจจำแนก

X แทน คะแนนของข้อที่หาค่าอำนาจจำแนก

Y แทน คะแนนรวมของทุกข้อ

ผลจากการทดสอบ ค่าอำนาจจำแนกรายข้อมีคุณภาพผ่านเกณฑ์ทั้งหมดทุกข้อ

2) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) นำข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกผ่านเกณฑ์จากวิธีการหาค่า t-test แล้ว โดยใช้สูตรด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (α-coefficient) ตามสูตรของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ดังนี้ (กัลยา วานิชบัญชา, 2548, หน้า 35)

$$\alpha = \frac{k}{k-1}\left(1-\frac{\Sigma S_i^2}{S_t^2}\right)$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์แอลฟา (ค่าความเชื่อมั่น)

k แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

S_i^2 แทน ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ผลจากการทดสอบ ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.80

3.4.10 นำเครื่องมือที่สมบูรณ์แล้วไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ เก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection) โดยการแจกแบบสอบถามให้กับประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูล โดยดำเนินการดังนี้

3.5.1 ผู้วิจัยได้นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย จากศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด นำเรียนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจนครบกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ จำนวน 84 คน

3.5.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 84 ชุด ไปแจกให้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงปริมาณเป็นหลัก เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 84 คน ด้วยวิธีการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งสังเกตคำตอบสภาพทั่วไป

ประกอบการพิจารณา และตรวจให้คะแนนแบบสอบถามแต่ละข้อ โดยกำหนด ค่าน้ำหนัก หรือคะแนน ออกเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต์ (Likert's Scale) ซึ่งกำหนดค่าคะแนน ดังนี้ (**บุญชม ศรีสะอาด**, 2545, หน้า 99)

ระดับมากที่สุด	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 5
ระดับมาก	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 4
ระดับปานกลาง	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 3
ระดับน้อย	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 2
ระดับน้อยที่สุด	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 1

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ จากนั้นนำไปลงรหัส(Coding) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อช่วยในการคำนวณและวิเคราะห์ ตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

3.6.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

3.6.2 วิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม และรายด้าน ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.6.3 วิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม และรายข้อ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยค่าระดับการมีส่วนร่วมดังกล่าว จะมีค่าเท่ากับค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 5.00 ซึ่งใช้การแปลผลตามเกณฑ์การวิเคราะห์ โดยใช้เกณฑ์ดังนี้ **(รองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลบุตร**, 2548)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

3.6.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ของประชาชนที่มีเพศ

อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ โดยวิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทดสอบสมมติฐาน ค่า t-test (Independent Deviation) และค่าความแปรปรวนทางเดียว One-way-ANOVA or F - test โดยใช้ค่า t - test ทดสอบความแตกต่างของตัวแปรอิสระที่มีจำนวนสองกลุ่ม และ F - test (One-way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างของตัวแปรอิสระที่มีจำนวนตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป

3.6.5 การวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.7.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1) ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence หรือ (IOC)

2) ค่าอำนาจจำแนก รายข้อ (Discrimination Power/DP)

3) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) แบบแอลฟา (Alpha Coefficient)

3.7.2 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่

1) ความถี่ (Frequency)

2) ร้อยละ (Percentage)

3) ค่าเฉลี่ย (Mean)

4) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.7.3 สถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) ที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) ทดสอบสมมติฐาน t-test (Independent)

2) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One–way ANOVA) หรือ F-test

สูตรการหาค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1) ค่าความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถามแต่ละข้อ (Index of Item Objective Congruence/IOC)

$$IOC = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ IOC = ดัชนีความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับเนื้อหาหรือ

ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum X$ = ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination Power/DP) (ดร.ประพิศ โบราณมูล, 2550 หน้า 87 - 88)

$$t = \frac{N\sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{\left\{N\sum X^2 - (\sum X)^2\right\} \quad \left\{N\sum Y^2 - (\sum Y)^2\right\}}}$$

t แทน ค่าอำนาจจำแนก

X แทน คะแนนของข้อที่หาค่าอำนาจจำแนก

Y แทน คะแนนรวมของทุกข้อ

3) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) (บุญชม ศรีสะอาด, 2535)

$$\alpha = \frac{k}{k-1}\left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2}\right)$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์แอลฟา (ค่าความเชื่อมั่น)

k แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

S_i^2 แทน ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

4) ค่าร้อยละ (Percentage) (นิภา เมธธาวีชัย, 2543, หน้า 128)

$$P = \frac{X \times 100}{N}$$

P = ค่าร้อยละ

X = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

N = จำนวนประชากร

5) ค่าเฉลี่ย (Mean) (ส่งศรี ชมภูวงศ์, 2547, หน้า 55)

$$\overline{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

$\overline{X}$ = ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม

N = จำนวนประชากร

6) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (ล้วน สายยศ และ อังคนา สายยศ, 2540, หน้า 53)

$$S = \sqrt{\frac{N\sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}}$$

S = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

$\sum fX$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละระดับ

N = จำนวนประชากร

7) ทดสอบสมมติฐาน (t-test) (นิภา เมธาวีชัย, 2543)

$$t = \frac{\overline{X}_1 - \overline{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} - \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t = ค่าที-เทสท์ (t- test)

$\overline{X}_1$, $\overline{X}_2$ = ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

S_1^2 , S_2^2 = ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่1 และกลุ่มที่2 ตามลำดับ

n_1 , n_2 = จำนวนคะแนนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

8) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หรือ F-test

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

F = อัตราส่วนของความแปรปรวน

MS_b = ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w = ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

MS_w = ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\overline{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ทดสอบความแตกต่างระหว่าง 2 กลุ่ม
F	แทน	ทดสอบความแตกต่างระหว่าง 3 กลุ่มขึ้นไป
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ (degree of freedom)
SS	แทน	ผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง (Mean Square)
Sig	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติ (Significance)

4.2 ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมุติฐานการวิจัย ใช้การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วเรียงลำดับความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.1 - 4.4

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	58	69.05
หญิง	26	39.95
รวม	**84**	**100.00**

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 69.05 และเพศหญิง จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 39.95

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 40 ปี	23	27.38
41 - 50 ปี	31	36.91
51 ปีขึ้นไป	30	35.71
รวม	**84**	**100.00**

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 41 - 50 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 36.91 รองลงมา คือ อายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 35.71 และอายุ ไม่เกิน 40 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 27.38

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	29	34.52
มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	35	41.67
อนุปริญญา/เทียบเท่าขึ้นไป	20	23.81
รวม	**84**	**100.00**

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/เทียบเท่า จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 41.67 รองลงมา คือ ระดับประถมศึกษา จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 34.52และอนุปริญญา/เทียบเท่าขึ้นไป จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 23.81

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการประกอบอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกรรม	34	40.48
ค้าขาย/อาชีพส่วนตัว	22	26.19
รับจ้าง/ลูกจ้าง	18	21.43
รับราชการ/พนักงานของรัฐ	10	11.90
รวม	**84**	**100.00**

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อย 40.48 รองลงมา คือ อาชีพค้าขาย/อาชีพส่วนตัว จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 26.19 อาชีพรับจ้าง/ลูกจ้าง จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อย 21.743 และอาชีพรับราชการ/พนักงานของรัฐ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 11.90

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังตารางที่ 4.5 – 4.9

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม และรายด้าน (n = 84)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา	ระดับการมีส่วนร่วม			
	$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1.ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ	3.48	0.65	1	ปานกลาง
2.ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ	3.46	0.62	2	ปานกลาง
3.ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา	3.43	0.52	3	ปานกลาง
4.ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	3.40	0.58	4	ปานกลาง
รวม	**3.44**	**0.59**	**-**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลางทั้งสี่ด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา และด้านการร่วมติดตามประเมินผล ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ โดยรวมและรายข้อ (n = 84)

ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ	ระดับการมีส่วนร่วม			
	($\bar{X}$)	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน	3.54	0.74	1	มาก
2. ร่วมเสนอแนะปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านต่อคณะกรรมการเพื่อจัดทำแผนพัฒนา	3.51	0.73	2	มาก
3. ร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน	3.43	0.62	7	ปานกลาง
4. ร่วมอภิปรายปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านที่จะต้องได้รับการแก้ไขปัญหา อย่างเร่งด่วน	3.48	0.67	4	ปานกลาง
5. ร่วมกำหนดปัญหา และความต้องการโดยพิจารณาถึงผลประโยชน์ส่วนร่วมของหมู่บ้าน	3.50	0.57	3	ปานกลาง
6. ร่วมกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อให้ตรงกับความต้องการร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา	3.44	0.64	6	ปานกลาง
7. ร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และความต้องการในการพัฒนาของหมู่บ้าน	3.46	0.58	5	ปานกลาง
รวม	**3.48**	**0.65**	**-**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดปัญหาความต้องการโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากสองข้อ และอยู่ในระดับปานกลางห้าข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน” รองลงมา คือ ข้อ 2 ที่ว่า “ร่วมเสนอแนะปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านต่อคณะกรรมการเพื่อจัดทำแผนพัฒนา ” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน”

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ โดยรวมและรายข้อ (n = 84)

ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ	ระดับการมีส่วนร่วม			
	($\bar{X}$)	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. วิเคราะห์ และพิจารณาลำดับปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำแผนพัฒนา	3.57	0.69	1	มาก
2. นำปัญหาความเดือนร้อนเร่งด่วน และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำเป็นแผนพัฒนา	3.48	0.58	2	ปานกลาง
3. นำปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วน และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำโครงการ	3.42	0.66	6	ปานกลาง
4. นำปัญหาความเดือดร้อน และความต้องการของหมู่บ้าน ที่ได้รับการร้องเรียนนำเสนอขอจัดทำแผน	3.47	0.64	3	ปานกลาง
5. นำปัญหาความเดือนร้อนเร่งด่วน และความต้องการของหมู่บ้าน จัดทำแผน และโครงการของบประมาณ	3.44	0.65	5	ปานกลาง
6. ร่วมกำหนดแหล่งทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ของหมู่บ้าน เพื่อนำไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน	3.45	0.57	4	ปานกลาง
7. ร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน	3.40	0.55	7	ปานกลาง
รวม	**3.46**	**0.62**	**-**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากหนึ่งข้อ และอยู่ในระดับปานกลางหกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “วิเคราะห์ และพิจารณาลำดับปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำแผนพัฒนา” รองลงมา คือ ข้อ 2 ที่ว่า “นำปัญหาความเดือนร้อนเร่งด่วน และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำเป็นแผนพัฒนา” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 7 ที่ว่า “ร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน.”

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา โดยรวมและรายข้อ (n = 84)

ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม			
	($\bar{X}$)	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาหลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จ	3.49	0.58	1	ปานกลาง
2. ติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา ก่อนการขอประชามติ	3.47	0.57	2	ปานกลาง
3. ติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ	3.32	0.56	7	ปานกลาง
4. เข้ารับฟังการประชุม เพื่อติดตามตรวจสอบพิจารณาร่างแผนพัฒนา	3.46	0.60	3	ปานกลาง
5. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ	3.43	0.45	5	ปานกลาง
6. ตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา ที่ผ่านความเห็นชอบจาก สภา อบต.	3.45	0.48	4	ปานกลาง
7. ตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาอบต.ที่ประกาศใช้แล้วว่ามีเนื้อหาถูกต้องตามที่สภาอบต.เห็นชอบ	3.40	0.44	6	ปานกลาง
รวม	**3.43**	**0.52**	**-**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับปานกลางทั้งเจ็ดข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “ติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาหลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จ” รองลงมา คือ ข้อ 2 ที่ว่า “ติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา ก่อนการขอประชามติ” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ”

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการร่วมติดตามประเมินผล โดยรวมและรายข้อ (n = 84)

ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	ระดับการมีส่วนร่วม			
	($\bar{X}$)	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผน และโครงการที่ได้นำเสนอตรงกับความต้องการของหมู่บ้าน	3.47	0.55	1	ปานกลาง
2. ติดตามประเมินผลในการจัดทำแผนพัฒนา และโครงการที่ได้นำเสนอต่อ อบต.ได้รับการแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน	3.45	0.60	2	ปานกลาง
3. ติดตามประเมินผลการตัดสินใจของอบต. ในแก้ไขปัญหาและความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน	3.32	0.58	7	ปานกลาง
4. ติดตามประเมินผลการบริหารจัดในแผนพัฒนา และโครงการ ที่ได้นำเสนอเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	3.44	0.62	3	ปานกลาง
5. ติดตามประเมินผลการดำเนินการในแผนพัฒนา และโครงการที่ได้นำเสนอเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	3.38	0.64	5	ปานกลาง
6. ติดตามประเมินผลในประสิทธิภาพการดำเนินการจัดทำแผน พัฒนา และโครงการที่อบต. กำลังพัฒนา	3.40	0.57	4	ปานกลาง
7. ติดตามประเมินผลในประสิทธิภาพการบริหารจัดการในแผนพัฒนา และโครงการที่อบต. กำลังพัฒนา	3.35	0.53	6	ปานกลาง
รวม	**3.40**	**0.58**	**-**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการร่วมติดตามประเมินผล โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับปานกลางทั้งเจ็ดข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “ติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผน และโครงการที่ได้นำเสนอตรงกับความต้องการของหมู่บ้าน” รองลงมา คือ ข้อ 2 ที่ว่า “ติดตามประเมินผลในการจัดทำแผนพัฒนา และโครงการที่ได้นำเสนอต่อ อบต.ได้รับการแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ติดตามประเมินผลการตัดสินใจของอบต. ในแก้ไขปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน”

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ ต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบปรากฏดังตารางที่ 4.10-4.17

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม และรายด้าน จำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี	เพศชาย (n= 58)			เพศหญิง (n= 26)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ	3.50	0.68	ปานกลาง	3.46	0.62	ปานกลาง
2. ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ	3.48	0.64	ปานกลาง	3.44	0.60	ปานกลาง
3. ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา	3.44	0.53	ปานกลาง	3.42	0.51	ปานกลาง
4. ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	3.42	0.60	ปานกลาง	3.38	0.56	ปานกลาง
รวม	**3.46**	**0.61**	**ปานกลาง**	**3.42**	**0.57**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม และรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลปรากฏดังต่อไปนี้

ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน

ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน

ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน

ด้านการร่วมติดตามประเมินผล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน

ตารางที่ 4.11 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม และรายด้าน จำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี	เพศชาย (n= 58)			เพศหญิง (n= 26)			t	Sig
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล		
1. ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ	3.50	0.68	ปานกลาง	3.46	0.62	ปานกลาง	0.46	0.64
2. ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ	3.49	0.64	ปานกลาง	3.43	0.60	ปานกลาง	0.80	0.71
3. ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา	3.45	0.54	ปานกลาง	3.42	0.51	ปานกลาง	0.78	0.75
4. ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	3.43	0.60	ปานกลาง	3.38	0.57	ปานกลาง	0.81	0.14
รวม	**3.46**	**0.61**	**ปานกลาง**	**3.42**	**0.57**	**ปานกลาง**	**0.71**	**0.24**

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ประชาชน ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม และรายด้าน จำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี	อายุ								
	ไม่เกิน 40 ปี (n= 23)			41-50 ปี (n= 31)			51 ปีขึ้นไป (n= 30)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ	3.46	0.62	ปานกลาง	3.48	0.65	ปานกลาง	3.50	0.68	ปานกลาง
2. ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ	3.44	0.60	ปานกลาง	3.45	0.62	ปานกลาง	3.49	0.65	ปานกลาง
3. ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา	3.42	0.50	ปานกลาง	3.43	0.52	ปานกลาง	3.44	0.55	ปานกลาง
4. ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	3.32	0.54	ปานกลาง	3.51	0.60	ปานกลาง	3.38	0.61	ปานกลาง
รวม	**3.41**	**0.56**	**ปานกลาง**	**3.46**	**0.59**	**ปานกลาง**	**3.45**	**0.62**	**ปานกลาง**

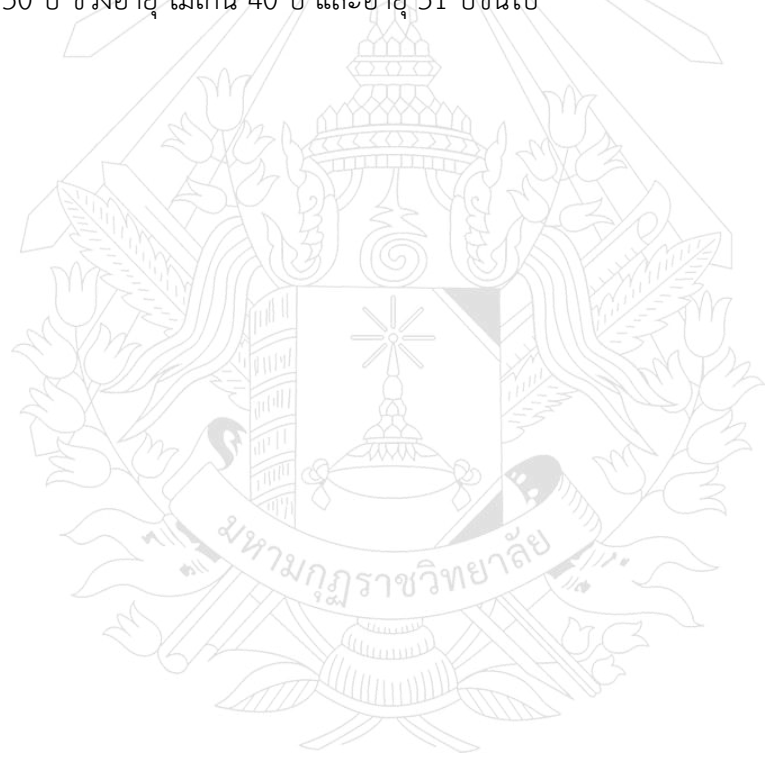
จากตารางที่ 4.12 พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน เรียงจากช่วงอายุที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ช่วงอายุ 41 – 50 ปี ช่วงอายุ ไม่เกิน 40 ปี และอายุ 51 ปีขึ้นไป เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลปรากฏดังต่อไปนี้

ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน เรียงจากช่วงอายุที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ช่วงอายุ 41 – 50 ปี ช่วงอายุ ไม่เกิน 40 ปี และอายุ 51 ปีขึ้นไป

ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน เรียงจากช่วงอายุที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ช่วงอายุ 41 – 50 ปี ช่วงอายุ ไม่เกิน 40 ปี และอายุ 51 ปีขึ้นไป

ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน เรียงจากช่วงอายุที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ช่วงอายุ 41 – 50 ปี ช่วงอายุ ไม่เกิน 40 ปี และอายุ 51 ปีขึ้นไป

ด้านการร่วมติดตามประเมินผล พบว่า ประชาชนแต่ละช่วงอายุ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน เรียงจากช่วงอายุที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ช่วงอายุ 41 – 50 ปี ช่วงอายุ ไม่เกิน 40 ปี และอายุ 51 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 4.13 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม และรายด้าน จำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ	ระหว่างกลุ่ม	0.40	2	0.20	0.41	0.30
	ภายในกลุ่ม	38.40	81	0.48		
	รวม	**38.80**	**83**			
2. ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	0.68	2	0.34	0.58	0.34
	ภายในกลุ่ม	64.40	81	0.58		
	รวม	**47.08**	**83**			
3. ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา	ระหว่างกลุ่ม	0.64	2	0.32	0.45	0.45
	ภายในกลุ่ม	56.00	81	0.70		
	รวม	**56.64**	**83**			
4. ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	0.54	2	0.27	0.39	0.44
	ภายในกลุ่ม	54.40	81	0.68		
	รวม	**54.94**	**83**			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.52	2	0.26	0.50	0.52
	ภายในกลุ่ม	41.60	81	0.52		
	รวม	**42.12**	**83**			

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ประชาชน ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม และรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี	ระดับการศึกษา								
	ประถมศึกษา (n= 29)			มัธยมศึกษา/เทียบเท่า (n= 35)			อนุปริญญา/เทียบเท่าขึ้นไป (n= 20)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ	3.50	0.70	ปานกลาง	3.48	0.65	ปานกลาง	3.46	0.60	ปานกลาง
2. ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ	3.47	0.65	ปานกลาง	3.46	0.64	ปานกลาง	3.45	0.59	ปานกลาง
3. ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา	3.46	0.56	ปานกลาง	3.44	0.52	ปานกลาง	3.40	0.48	ปานกลาง
4. ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	3.43	0.60	ปานกลาง	3.40	0.58	ปานกลาง	3.38	0.56	ปานกลาง
รวม	**3.46**	**0.62**	**ปานกลาง**	**3.44**	**0.59**	**ปานกลาง**	**3.42**	**0.56**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา/เทียบเท่า และอนุปริญญา/เทียบเท่าขึ้นไป เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลปรากฏดังต่อไปนี้

ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา/เทียบเท่า และอนุปริญญา/เทียบเท่าขึ้นไป ตามลำดับ

ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัด

สมุทรสงคราม โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา/เทียบเท่า และอนุปริญญา/เทียบเท่าขึ้นไป ตามลำดับ

ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา/เทียบเท่า และอนุปริญญา/เทียบเท่าขึ้นไป ตามลำดับ

ด้านการร่วมติดตามประเมินผล พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา/เทียบเท่า และอนุปริญญา/เทียบเท่าขึ้นไป ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม และรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ	ระหว่างกลุ่ม	0.50	2	0.25	0.52	0.61
	ภายในกลุ่ม	38.40	81	0.48		
	รวม	**38.90**	**83**			
2. ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	0.48	2	0.24	0.41	0.06
	ภายในกลุ่ม	46.40	81	0.58		
	รวม	**46.88**	**83**			
3. ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา	ระหว่างกลุ่ม	0.40	2	0.20	0.53	0.36
	ภายในกลุ่ม	30.40	81	0.38		
	รวม	**30.80**	**83**			
4. ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	0.42	2	0.21	0.31	0.08
	ภายในกลุ่ม	52.80	81	0.66		
	รวม	**53.22**	**83**			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.52	2	0.26	0.50	0.09
	ภายในกลุ่ม	41.60	81	0.52		
	รวม	**42.12**	**83**			

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ประชาชน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม และรายด้าน จำแนกตามการประกอบอาชีพ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี	ประกอบอาชีพ							
	เกษตรกรรม (n= 34)		รับจ้าง/ลูกจ้าง (n= 22)		ค้าขาย/อาชีพส่วนตัว (n= 18)		รับราชการ/พนักงานของรัฐ (n= 10)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ	3.53	0.69	3.46	0.65	3.49	0.67	3.44	0.60
2. ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ	3.49	0.60	3.45	0.62	3.47	0.63	3.43	0.64
3. ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา	3.47	0.58	3.42	0.53	3.45	0.51	3.38	0.49
4. ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	3.44	0.62	3.39	0.59	3.40	0.57	3.37	0.55
โดยรวม	**3.48**	**0.62**	**3.43**	**0.59**	**3.45**	**0.59**	**3.40**	**0.57**

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ประชาชนที่มีการประกอบอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ อาชีพเกษตรกรรม ค้าขาย/อาชีพส่วนตัว รับจ้าง/ลูกจ้าง และรับราชการ/พนักงานของรัฐ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลปรากฏดังต่อไปนี้

ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ พบว่า ประชาชนที่มีการประกอบอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ อาชีพเกษตรกรรม ค้าขาย/อาชีพส่วนตัว รับจ้าง/ลูกจ้าง และรับราชการ/พนักงานของรัฐ ตามลำดับ

ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ พบว่า ประชาชนที่มีการประกอบอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัด

สมุทรสงคราม อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ อาชีพเกษตรกรรม ค้าขาย/อาชีพส่วนตัว รับจ้าง/ลูกจ้าง และรับราชการ/พนักงานของรัฐ ตามลำดับ

ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา พบว่า ประชาชนที่มีการประกอบอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ อาชีพเกษตรกรรม ค้าขาย/อาชีพส่วนตัว รับจ้าง/ลูกจ้าง และรับราชการ/พนักงานของรัฐ ตามลำดับ

ด้านการร่วมติดตามประเมินผล พบว่า ประชาชนแต่ละกลุ่มอาชีพมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ อาชีพเกษตรกรรม ค้าขาย/อาชีพส่วนตัว รับจ้าง/ลูกจ้าง และรับราชการ/พนักงานของรัฐ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.17 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม และรายด้าน จำแนกตามอาชีพ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี	**แหล่งความแปรปรวน**	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ	ระหว่างกลุ่ม	0.51	3	0.17	0.59	0.07
	ภายในกลุ่ม	23.20	80	0.29		
	รวม	**23.71**	**83**			
2. ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	0.60	3	0.20	0.53	0.47
	ภายในกลุ่ม	30.40	80	0.38		
	รวม	**31.00**	**83**			
3. ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา	ระหว่างกลุ่ม	0.33	3	0.11	0.57	0.16
	ภายในกลุ่ม	15.20	80	0.19		
	รวม	**15.53**	**83**			
4. ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	0.36	3	0.12	0.50	0.39
	ภายในกลุ่ม	19.20	80	0.24		
	รวม	**19.56**	**83**			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.42	3	0.14	0.58	0.33
	ภายในกลุ่ม	19.20	80	0.24		
	รวม	**19.62**	**83**			

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ประชาชน ที่ประกอบอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

ข้อ	ข้อเสนอแนะ ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ	ความถี่
1.	ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและความต้องการให้มากยิ่งขึ้น	25
2.	ควรร่วมแสดงความคิดเห็นในปัญหา และความต้องการมากยิ่งขึ้น	14
	ข้อเสนอแนะ ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ	
1.	ควรร่วมจัดทำแผน และโครงการ ให้มากยิ่งขึ้น	15
2.	ควรร่วมจัดทำแผนและโครงการ ให้ตรงกับความเดือดร้อน และความต้องการ มากยิ่งขึ้น	9
	ข้อเสนอแนะด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา	
1.	ควรร่วมตรวจสอบแผนพัฒนามากยิ่งขึ้น	28
2.	ควรร่วมตรวจสอบแผนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	16
	ข้อเสนอแนะ ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	
1.	ควรร่วมติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง	30
2.	ควรร่วมติดตามประเมินผลมากยิ่งขึ้น	12

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ประชาชน ได้เสนอแนะเพิ่มเติมประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ดังนี้

ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ได้แก่ ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและความต้องการให้มากยิ่งขึ้น และควรเปิดโอกาสร่วมแสดงความเห็นในปัญหา และความต้องการมากยิ่งขึ้น

ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ ได้แก่ ควรร่วมจัดทำแผนให้ตรงกับความเดือดร้อน และความต้องการ มากยิ่งขึ้น และควรร่วมจัดทำแผนและโครงการ ให้ตรงกับความเดือดร้อน และความต้องการ มากยิ่งขึ้น

ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา ได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมตรวจสอบมากยิ่งขึ้น และควรเปิดโอกาสให้ร่วมตรวจสอบงบประมาณรายจ่ายประจำปีมากยิ่งขึ้น

ด้านการร่วมติดตามประเมินผล ได้แก่ ควรร่วมติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และควรร่วมติดตามประเมินผลมากยิ่งขึ้น

โดยสรุป ประชาชนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ลำดับตามความถี่สูงไปหาต่ำ สามอันดับแรก ได้แก่ ควรร่วมติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ควรเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมตรวจสอบมากยิ่งขึ้น และควรมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและความต้องการให้มากยิ่งขึ้น

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ของประชาชนซึ่งมีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ ต่างกัน และ3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้าเอกสาร ทฤษฎี แนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยตั้งสมมติฐานการวิจัยว่า ประชาชนซึ่งมีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม แตกต่างกัน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะทำงานพิจารณาจัดทำทบทวน แผนชุมชนระดับหมู่บ้าน และคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 106 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 84 คน

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามปลายปิดจำนวน 28 ข้อ โดยแบ่งออกเป็นสี่ด้านได้แก่ 1) ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ 2) ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ 3) ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา และ4) ด้านการร่วมติดตามประเมินผล ผู้วิจัยใช้ลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และเป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม มีจำนวนสี่ด้าน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้ t-test และ F-test (One – way ANOVA) โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ ซึ่งสามารถสรุปผลของการวิจัยตามข้อค้นพบได้ ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผล

5.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 59.52 มีอายุ 41 - 50 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 36.90 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/เทียบเท่า จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 41.67 และประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อย 40.48

5.1.2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลางทั้งสี่ด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา และด้านการร่วมติดตามประเมินผล ตามลำดับ เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1) ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ

พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดปัญหาความต้องการโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากสองข้อ และอยู่ในระดับปานกลางห้าข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือข้อ 3 ที่ว่า “ร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน”

2) ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ

พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับปานกลางห้าข้อ และอยู่ในระดับปานกลางสองข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “วิเคราะห์ และพิจารณาลำดับปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำแผนพัฒนา” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 7 ที่ว่า “ร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน”

3) ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา

พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา อบต.

โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับปานกลางทั้งเจ็ดข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “ติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. หลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จ” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ”

4) ด้านการร่วมติดตามประเมินผล

พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการร่วมติดตามประเมินผล โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับปานกลางหกข้อ และอยู่ในระดับน้อยหนึ่งข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “ติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผน และโครงการที่ได้นำเสนอตรงกับความต้องการของหมู่บ้าน” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ติดตามประเมินผลการตัดสินใจของอบต. ในแก้ไขปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน”

5.1.3 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนซึ่งมีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนซึ่งมีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนซึ่งมีอายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนซึ่งมีอายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนซึ่งมีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนซึ่งมีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่ประกอบอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่ประกอบอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

5.1.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

โดยสรุป ประชาชนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ลำดับตามความถี่สูงไปหาต่ำ สามอันดับแรก ได้แก่ ควรร่วมติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ควรเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมตรวจสอบมากยิ่งขึ้น และควรมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและความต้องการให้มากยิ่งขึ้น

5.2 อภิปรายผล

การวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการวิจัยที่น่าสนใจเห็นควรนำมาอภิปรายผลเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

5.2.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ในด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา และด้านการร่วมติดตามประเมินผล อยู่พอสมควร แต่ในด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เพราะอาจเห็นว่าการกำหนดปัญหาเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนา และในด้านการร่วมติดตามประเมินผล เป็นด้านที่ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม อาจเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยเกินไป อาจด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ **กรมการปกครอง** ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแกนหลักในการพัฒนาแบ่งออกเป็นสี่ด้าน 1) การร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ 2) การร่วมจัดทำแผน

และโครงการ 3) การร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา และ4) การร่วมติดตามประเมินผล สอดคล้องกับการวิจัยของ **นพรัตน์ ภักดีสมุทร** ได้ทำวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ศรีสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการวิจัยของ **ณัฐณิชา กงพะลี** ได้ทำวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับการวิจัยของ **สิบเอกสายรุ้ง ไชยภาลี** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่น อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่น โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1) ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ อยู่พอสมควร เพราะอาจเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจัดทำแผนพัฒนาสามปี ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ อยู่บ้าง อาจด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับการวิจัยของ **นพรัตน์ ภักดีสมุทร** ได้ทำวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ศรีสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ณัฐณิชา กงพะลี** ได้ทำวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม” ผลการวิจัย

พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทาง ปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน” ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** การจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหาและความต้องการของหมู่บ้าน อยู่พอสมควร เพราะอาจเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน อยู่บ้าง อาจด้วยเหตุนี้จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในข้อนี้สูงกว่าทุกข้อ ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับการวิจัยของ **ไพรัตน์ เดชะรินทร์** ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการรัฐทำการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน และเปิดโอกาสให้ประชาชนและชุมชนทั้งในรูปของส่วนบุคคล กลุ่มคน ชมรม สมาคม และองค์กร อาสาสมัครรูปแบบต่าง ๆ ได้ให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องรวมกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน” ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน อยู่พอสมควร แต่อาจเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน ไม่มากเท่าที่ควร อาจด้วยเหตุนี้จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในข้อนี้ต่ำกว่าทุกข้อ ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ **กรมการปกครอง** ได้กล่าวไว้ว่า การวางแผนพัฒนาเป็นการรวมตัวของสมาชิกในชุมชน เพื่อเปิดโอกาสร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนด้วยตนเอง โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่มีวัตถุประสงค์หรือสนใจในเรื่องเดียวกัน เป็นการรวมตัวตามสถานการณ์หรือสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นโดยไม่มีใครสั่ง สมาชิกที่มารวมกันมีส่วนร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมดำเนินการและร่วมรับผิดชอบอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม ภายใต้ขอบเขตของกฎหมายและศีลธรรมอันดีของสังคม ทำให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้ด้วยกัน มีความรัก มีความเอื้ออาทร ผูกพันต่อกันด้วยความรู้สึกสำนึกในความเป็นเจ้าของชุมชน คำว่าประชาคมนี้มีท่านผู้รู้หรือนักวิชาการบางท่านอาจเรียกว่า “ประชาสังคม” ซึ่งก็อยู่ในความหมายคล้ายคลึงกัน

2) ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนมีส่วน

ร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ อยู่พอสมควร เพราะองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ในด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ อยู่บ้าง อาจด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับการวิจัยของ **บุญเลิศ ไชยสวัสดิ์** ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนาท่อม อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง” ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนาท่อม อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง ด้านร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “วิเคราะห์ และพิจารณาลำดับปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำแผนพัฒนา” ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนมีส่วนร่วมวิเคราะห์ และพิจารณาลำดับปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำแผนพัฒนา อยู่พอสมควร เพราะอาจเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมวิเคราะห์ และพิจารณาลำดับปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำแผนพัฒนา อยู่บ้าง อาจด้วยเหตุนี้จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในข้อนี้สูงกว่าทุกข้อ ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ **ทวีทอง หงส์วิวัฒน์** ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ข้อ 1) การร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าถึงปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน รวมตลอดถึงความต้องการของชุมชน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 7 ที่ว่า “ร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน” ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน อยู่พอสมควร แต่องค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม อาจเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน น้อยเกินไป อาจด้วยเหตุนี้จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในข้อนี้ต่ำกว่าทุกข้อ ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ **ธงชัย สันติวงษ์** ได้ให้ความหมายไว้ว่า การวางแผน หมายถึง กระบวนการกำหนดวัตถุประสงค์ สำหรับเวลาล่วงหน้าและกำหนดสิ่งที่จะกระทำต่างๆ เพื่อที่จะให้บรรลุผลในวัตถุประสงค์ดังกล่าว นั่นคือ จะประกอบด้วยส่วนประกอบสำคัญ 2 ส่วน คือ1) การกำหนดวัตถุประสงค์ และ2) การกำหนดแนวทางการกระทำ

(Course of Action) หรือแผนงานต่างๆ ที่จะนำมาปฏิบัติเพื่อที่จะทำให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์เหล่านั้น

3) ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา อยู่พอสมควร เพราะองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ในด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา อยู่บ้าง อาจด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับการวิจัยของ**สิทธิศักดิ์ สาระอาภรณ์** ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองเฉลิม อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองเฉลิม อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง ด้านตรวจสอบแผนพัฒนา โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “ติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. หลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จ” ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. หลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จ อยู่พอสมควร เพราะอาจเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. หลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จ อยู่บ้าง อาจด้วยเหตุนี้จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในข้อนี้สูงกว่าทุกข้อ ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **วราพร สื่อสกุล** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ด้านการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการเข้าฟังการประชุมสภา อบต. เพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนา อบต.

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ” ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ อยู่พอสมควร แต่องค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม อาจ

เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ น้อยเกินไป อาจด้วยเหตุนี้จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในข้อนี้สูงกว่าทุกข้อ ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ **สุจินต์ ดาววีระกุล** ให้ความหมายการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการกระทำที่ประชาชนมีความสมัครใจเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดการเปลี่ยนแปลงเพื่อตัวประชาชนเอง โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อตัวเอง และมีส่วนดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ดังที่ได้ปรารถนาหรือที่ตั้งไว้

4) ด้านการร่วมติดตามประเมินผล พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการร่วมติดตามประเมินผล โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา อยู่พอสมควร เพราะองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ในด้านการร่วมติดตามประเมินผล อยู่บ้าง อาจด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการร่วมติดตามประเมินผล โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับการวิจัยของ **ณัฐณิชา กงพะลี** ได้ทำวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ติดตามและประเมินผล โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “ติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผน และโครงการที่ได้นำเสนอตรงกับความต้องการของหมู่บ้าน” ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผน และโครงการที่ได้นำเสนอตรงกับความต้องการของหมู่บ้าน อยู่พอสมควร เพราะอาจเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผนและโครงการที่ได้นำเสนอตรงกับความต้องการของหมู่บ้าน อยู่บ้าง อาจด้วยเหตุนี้จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในข้อนี้สูงกว่าทุกข้อ ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ **นิพัทธเวช สืบแสง** ได้ให้คำจำกัดความของการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การตัดสินใจ ในการค้นหาหรือกำหนดปัญหาของชุมชน สาเหตุของปัญหาวิธีแก้ไขปัญหา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน และประเมินผลการดำเนินการแก้ไขปัญหา

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ติดตามประเมินผลการตัดสินใจของอบต. ในแก้ไขปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน” ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการตัดสินใจของอบต. ในแก้ไขปัญหาและความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน อยู่พอสมควร แต่องค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม อาจเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการตัดสินใจของอบต. ในแก้ไขปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน น้อยเกินไป **ยุวัฒน์ วุฒิเมธี** ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มการตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆอันมีผลกระทบถึงตัวประชาชน การที่สามารถทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทเพื่อแก้ไขปัญหา และนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนที่ดีขึ้นได้นั้น ผู้นำการเปลี่ยนแปลงต้องรับปรัชญาที่ว่ามนุษย์ทุกคนต่างมีความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ได้รับความเป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น และพร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อกิจกรรมของชุมชน ขณะเดียวกันต้องรับความจริงที่ว่ามนุษย์นั้นสามารถพัฒนาได้ต้องมีโอกาสและได้รับการชี้แนะที่ถูกต้อง

5.2.2 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

1) เพศ การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Hypothesis) **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** การที่ประชาชนไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิงจะมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม มากน้อยเพียงใดนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าเพศใดๆ แต่ขึ้นอยู่กับโอกาสที่รับในการเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา ว่ามีมากน้อยเพียงใด ดังนั้น ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิง มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ **ชัยยศ ทะไกราช**ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาคมหมู่บ้านทั้งเพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2) อายุ การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Hypothesis) **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** การที่ประชาชนไม่ว่าจะเป็นช่วงอายุใดจะมีส่วนร่วมใน

การจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม มากน้อยเพียงใดนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าช่วงอายุใดๆ แต่ขึ้นอยู่กับโอกาสที่รับในการเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา ว่ามีมากน้อยเพียงใด ดังนั้น ประชาชนทั้งสามช่วงอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยประเด็นนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ **อภิชาต สุขศรี** ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลทรงคะนอง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มี อายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลทรงคะนอง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ไม่แตกต่างกัน

3) ระดับการศึกษา การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** การที่ประชาชนไม่ว่าจะเป็นจะอยู่ในระดับการศึกษาใด จะมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม มากน้อยเพียงใดนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าระดับการศึกษานั้นๆ แต่ขึ้นอยู่กับโอกาสที่รับในการเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา ว่ามีมากน้อยเพียงใด ดังนั้น ประชาชนทั้งสามระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยประเด็นนี้ สอดคล้องกับการวิจัยของ**สิทธิศักดิ์ สาระอาภรณ์** ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองเฉลิม อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง” ผลการเปรียบเทียบประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน การมีส่วนร่วมต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองเฉลิม อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง ไม่แตกต่างกัน

4) อาชีพ การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามอาชีพโดยรวมและรายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** การที่ประชาชนไม่ว่าจะประกอบอาชีพใด จะมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม มากน้อยเพียงใดนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าประกอบอาชีพนั้นๆ แต่ขึ้นอยู่กับโอกาสที่รับในการเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา ว่ามีมากน้อยเพียงใด ดังนั้น ประชาชนทั้ง

สามกลุ่มประกอบอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ไม่แตกต่างกันไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ **บุญเลิศ ไชยสวัสดิ์** ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนาท่อม อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง” ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มี อาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนาท่อม โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ผู้วิจัยจึงได้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาแนวทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มมากขึ้นทั้งสี่ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการร่วมติดตามประเมินผลควรให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก เพราะค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมต่ำที่สุด

1) ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรปรับปรุง แก้ไข และยกระดับการพัฒนาโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับมากที่สุด ต่อไป

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน” ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรปรับปรุง แก้ไข และยกระดับการพัฒนาโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับมากที่สุด ต่อไป

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน” ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรปรับปรุง แก้ไข และยกระดับการพัฒนาโดยเปิดโอกาสให้

ประชาชนร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับมากที่สุด ต่อไป

2) ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรปรับปรุง แก้ไข และยกระดับการพัฒนาโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนและโครงการ ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับมากที่สุด ต่อไป

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “วิเคราะห์ และพิจารณาลำดับปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำแผนพัฒนา” ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรปรับปรุง แก้ไข และยกระดับการพัฒนาโดยเปิดโอกาสเพื่อให้ประชาชนได้ร่วมวิเคราะห์ และพิจารณา ในปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน ที่ได้เสนอขอจัดทำแผนพัฒนา ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับมากที่สุด ต่อไป

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 7 ที่ว่า “ร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน.” ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรปรับปรุง แก้ไข และยกระดับการพัฒนาโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับมากที่สุด ต่อไป

3) ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา อบต. โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรปรับปรุง แก้ไข และยกระดับการพัฒนาโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบแผนพัฒนา อบต. ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับมากที่สุด ต่อไป

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “ติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. หลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จ” ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ดังนั้น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรปรับปรุง แก้ไข และยกระดับการพัฒนาโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมในการติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. หลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จ ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับมากที่สุด ต่อไป

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ” ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรปรับปรุง แก้ไข และยกระดับการพัฒนาโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับมากที่สุด ต่อไป

4) ด้านการร่วมติดตามประเมินผล พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการร่วมติดตามประเมินผล โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรปรับปรุง แก้ไข และยกระดับการพัฒนาโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมติดตามประเมินผล ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับมากที่สุด ต่อไป

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “ติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผน และโครงการที่ได้นำเสนอตรงกับความต้องการของหมู่บ้าน” ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรปรับปรุง แก้ไข และยกระดับการพัฒนาโดยเปิดโอกาส ให้ประชาชนได้ร่วมติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผน และโครงการที่ได้นำเสนอตรงกับความต้องการของหมู่บ้าน ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับมากที่สุด ต่อไป

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ติดตามประเมินผลการตัดสินใจของอบต. ในแก้ไขปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน” ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรปรับปรุง แก้ไข และยกระดับการพัฒนาโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมติดตามประเมินผลการตัดสินใจของอบต. ในแก้ไขปัญหาและความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับมากที่สุด ต่อไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากผลการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม มีประเด็นที่ผู้วิจัย จะเสนอแนะให้ผู้ที่สนใจ จะวิจัยต่อยอด ดังต่อไปนี้

1) ผลการวิจัยพบว่า ด้านการร่วมติดตามประเมินผล เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ควรวิจัย การปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการร่วมติดตามประเมินผล

2) ผลการวิจัยพบว่า ข้อ 3 ที่ว่า “ติดตามประเมินผลการตัดสินใจของอบต. ในแก้ไขปัญหาและความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน” เป็นข้อมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในรายด้าน ดังนั้น ควรวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านเพื่อนำไปจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

3) ผลการวิจัยพบว่า ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและความต้องการให้มากยิ่งขึ้น เป็นข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุด ดังนั้น ควรวิจัย แรงจูงใจของประชาชนในการมีส่วนร่วมการกำหนดปัญหาและความต้องการ เพื่อจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

บรรณานุกรม

1) ภาษาไทย

(1) หนังสือทั่วไป

การปกครอง, กรม. (2543). *คู่มือการปฏิบัติงานการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบล.* กรุงเทพมหานคร : อาสารักษาดินแดน.

กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง. (2544).*คู่มือการปฏิบัติงานการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสารักษาดินแดง.

กัลยา วานิชบัญชา. *สถิติสำหรับการวิจัย.* กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2548.

กาญจนา แก้วเทพ. (2530).*มกรดกวัฒนธรรมและศาสนาพลังงานสร้างสรรค์ในชนบท*. กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.

การปกครอง. กรม. (2543). *การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล.* กรุงเทพมหานคร : สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.

จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ. (2541).*การจัดการด้านปัจจัยในการบริหารงาน*. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.

ชุดา จิตพิทักษ์. (2525). *พฤติกรรมศาสตร์เบื้องต้น.* กรุงเทพมหานคร : บริษัทสารมวลชน จำกัด.

ชูศักดิ์ เที่ยงตรง. (2520).*การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ดุษฎี อายุวัฒน์. (2527). *การวิเคราะห์ด้วย Correlation และ Regression Analysis*. (ขอนแก่น : คณะมนุษย์ศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ทนงศักดิ์ คุ้มไข่น้ำ. (2540). *หลักการพัฒนาชุมชน.* ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. (2527).*การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย.* กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุขมหาวิทยาลัยมหิดล.

_____. (2537).*การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภาการพิมพ์.

ธงชัย สันติวงษ์. (2528). *การวางแผน.* กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.

ธีระศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ. *เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา : การสร้างและการพัฒนา.* นคร ปฐม : ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2549.

นิภา เมธาวีชัย. *วิทยาการวิจัย.* กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี. 2543.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2527).*กลวิธีแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในง่านพัฒนาชุมชนใน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท.* กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภาการพิมพ์.

นันทวัฒน์ บรมานันท์. (2550). *หลักกฎหมายปกครองเกี่ยวกับบริการสาธารณะ.* กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน.

บุญมา ทวิภักดิ์. (2545).*การบริหารการปกครอง.* กรุงเทพมหานคร : เพรส แอนด์ ดีไซน์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น.พิมพ์ครั้งที่ 7.* กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.

บุญมา ทวิภักดิ์. (2545). *การบริหารการปกครอง.* กรุงเทพมหานคร : เพรส แอนด์ ดีไซน์.

ปรัชญา เวสารัชธ์. (2528). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อการพัฒนาชนบท*. กรุงเทพมหานคร : สถาบันไทยคดีศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ประกายรัตน์ สุวรรณ. *คู่มือการใช้โปรแกรม SPSS เวอร์ชัน 12 สำหรับ Windows.* กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดยูเคชั่น. 2548.

ประทาน คงฤทธิศึกษากร. (2526).*การปกครองท้องถิ่นไทย.* กรุงเทพมหานคร : พีระพัฒนา.

ปรัชญา เวสารัชธ์. (2528).*การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อการพัฒนาชนบท*. กรุงเทพมหานคร : สถาบันไทยคดีศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ประชุม รอดประเสริฐ. (2533). *นโยบายและการวางแผน : หลักการและทฤษฎี.* พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : เนติการพิมพ์.

เพลินทิพย์ โกเมศโสภา. *การวางแผนการตลาด.* กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2544.

ไพรัตน์ เดชะรินทร์. (2527).*การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา.* กรุงเพทพมหานคร : ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2526).*หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท*. กรุงเทพมหานคร : ห.จ.ก. ไทยอนุเคราะห์ไทย.

ยุทธพงษ์ กัยวรรณ์. *พื้นฐานการวิจัย.* กรุงเทพมหานคร : สุริยาสาสน์. 2543.

ราชบัณฑิตยสถาน. *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพมหานคร : บริษัท นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด. 2546.

ล้วน สายยศ และ อังคนา สายยศ. *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา.* กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น. 2540.

วัชรา ไชยสาร. (2544).*รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (ม.ป.ป.). *องค์การและการจัดการ.* กรุงเทพฯ : ธีระฟิล์ม และไซเท็กซ์.

ส่งศรี ชมภูวงศ์. (2547). *การวิจัย.* นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2547). *รายงานผลการประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจและกำกับดูแลตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.* กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สรชัย พิศาลบุตร. รองศาสตราจารย์ ดร.*เรียนรู้สถิติและการวิจัยด้วยกรณีศึกษา.* กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ที่บริษัทจูนพับลิซซิ่ง จำกัด. 2548.

สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2540). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540.* กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

สุภางค์ จันทวานิช. ศ.ดร. (2556). *การวิจัยเชิงคุณภาพ.* กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อนันต์ เกตุวงศ์. (2534). *หลักการและเทคนิคการวางแผน.* พิมพ์ครั้งที่ 7 (แก้ไขเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อุทัย หิรัญโต. (2523).*การปกครองท้องถิ่นไทย.* กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.

(2) เอกสารอื่น ๆ และสิ่งไม่ได้ตีพิมพ์

องค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา. (2554). “ *บัญชีรายชื่อคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาสามปี*”. สมุทรสงคราม : องค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม.

(3) วารสาร

นิพัทธเวช สืบแสง. “*การมีส่วนร่วมของชาวชนบทในการพัฒนา*”. วารสารข่าวสารศูนย์วิจัยชาวเขา. ปีที่ 4 ฉบับที่ 7 (กรกฎาคม-กันยายน 2526). : 10.

(4) วิทยานิพนธ์/งานวิจัย

กรรณนิกา ชมดี (2544).“*การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ : ศึกษากรณีโครงการสารภี ตำบลด่านช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี* ”.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เกรียงศักดิ์ แก่นละออ. จ่าสิบเอก.(2547).“*ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลสูงเนิน*”. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

คารม คำพิฑูรย์. (2545).“*การศึกษาการบริหารจัดการในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน : กรณีศึกษาอำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น*”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ชัยยศ ทะไกราช. (2548). “*ระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด*”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ชำนะ มะโร. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2549-2551) ขององค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา.* รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ณัฐณิชา กงพะลี. (2552).“*การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม*”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ทวิทย์ โพธิเสส. (2550). “*การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลวังไชย อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม*” รายงานการศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ธิติกานต์ แสนไทย. (2549). “*การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลภูหอ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย*”. สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

นพรัตน์ ภักดีสมุทร. (2553). “*การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น:ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ศรีสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด*”. สารนิพนธ์ศานศาสตรมหาบัณฑิต. (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

บุญเลิศ ไชยสวัสดิ์. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนาท่อม อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง.* รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ปิยนุช แสงวุธ. (2548). “*การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนางาม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด*”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ยุทธพงศ์ นิคม. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนตำบลทรายขาวในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี (พ.ศ. 2549-2551).* รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

รามิล พัฒนามงคลเชษฐ. (2548). "*ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี*".วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วราพร สื่อสกุล. (2548). "*การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา*". วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วราพร นิบูร์. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนตำบลมะนังยงในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี (พ.ศ. 2549-2551) ขององค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี.* รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2529).*"การมีส่วนร่วมของพัฒนากรในการส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในชนบท"*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล.

ศดายุ ธัญน้อย. (2548)."*กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน*". วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สายรุ้ง มูลศรีแก้ว. สิบเอก. (2551). "*การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลสามปี ศึกษาเฉพาะกรณี:องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแอ่ง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม*". สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

สุจินต์ ดาววีระกุล. (2527). "*ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน : ศึกษาเฉพาะหมู่บ้านชนะเลิศการประกวดดีเด่น ระดับจังหวัด ประจำปี 2527*". วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สิทธิศักดิ์ สาระอาภรณ์. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองเฉลิม อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง.* รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อนันต์ เจริญแก่นทราย. (2548). “*ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาคมในการทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดร้อยเอ็ด*”.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.

อภิชาต สุขศรี. (2550). “*การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล:ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลทรงคะนอง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ*”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

2) ภาษาอังกฤษ

(1) Book’s

Clarkof. (1975). *Local government.* NewYork : The World Publishing,

Fremont F. Kast and James E. Rosenzweing. (1960). *Modern Management.* Haryana India : TATA MeGraw Hill Publishing Co,

Robert M.Fulmer. (1954). *Management in the Publile Service.* New York : McGraw-Hill,

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

1) ดร.ประพิศ โบราณมูล

วุฒิการศึกษา ปร.ด. (วัฒนธรรมศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตำแหน่ง ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไปศูนย์บริการวิชาการ บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

2) อาจารย์เอี่ยม อามาตย์มูลตรี

วุฒิการศึกษา กศ.ม.(การศึกษามหาบัณฑิต) สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม

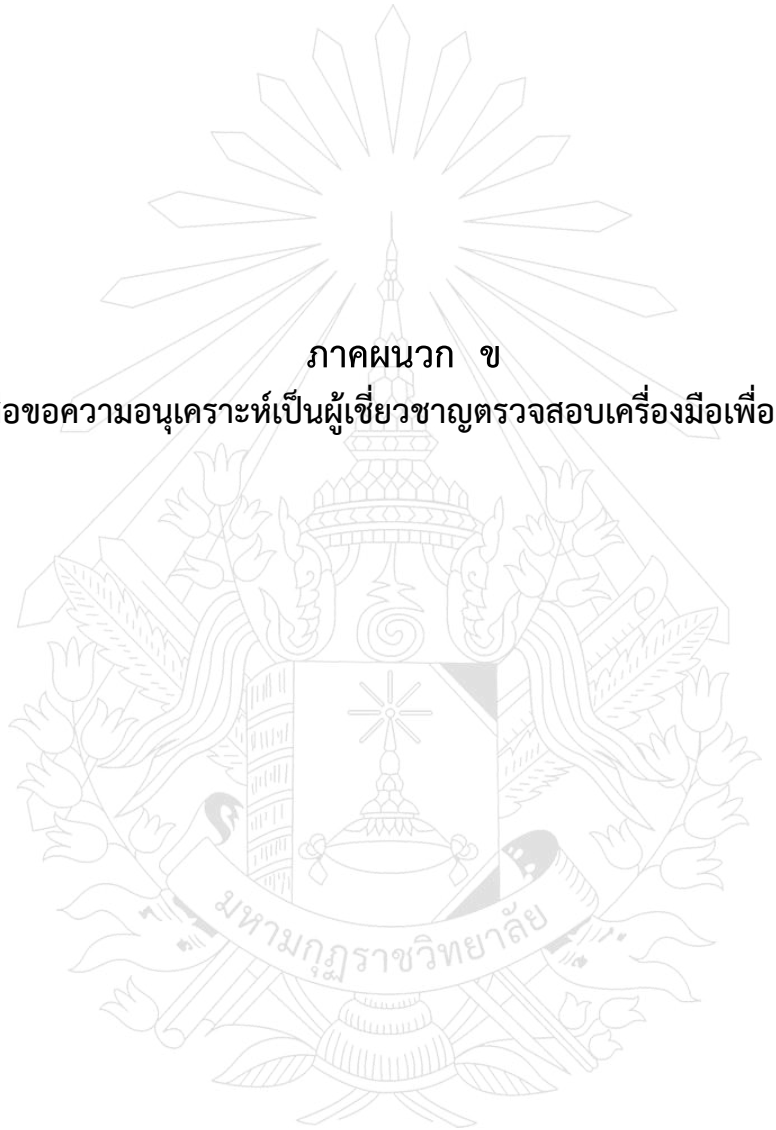
ตำแหน่ง อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยมหามกุฏรชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

3) นายเฉลิมพล กาญจนพรหม

วุฒิการศึกษา (ร.ม.)รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตำแหน่ง นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

ศธ 6015/ว 138

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี่ยงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

5 พฤศจิกายน 2557

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร ดร.ประพิศ โบราณมูล

ด้วย นายชวลิต ธรรมวิเศษ นักศึกษาสาขารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชปริยัติวิมล, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

(ดร.ประพิศ โบราณมูล)
หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปและวิชาการ
ศูนย์บริการวิชาการร้อยเอ็ด

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร.0-45351-8364,0-4351-6076
โทรสาร.0-4351-4681
http://www.rec.mbu.ac.t

ศธ 6015/ว 138

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี่ยงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

5 พฤศจิกายน 2557

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายเอี่ยม อามาตย์มูลตรี

ด้วย นายชวลิต ธรรมวิเศษ นักศึกษาสาขารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชปริยัติวิมล, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร.0-45351-8364,0-4351-6076
โทรสาร.0-4351-4681
http://www.rec.mbu.ac.th

ศธ 6015/ว 138

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี่ยงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

5 พฤศจิกายน 2557

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายเฉลิมพล กาญจนพรหม

ด้วย นายชวลิต ธรรมวิเศษ นักศึกษาสาขารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชปริยัติวิมล, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ยินดีให้ความอนุเคราะห์

เฉลิมพล กาญจนพรหม

นายเฉลิมพล กาญจนพรหม
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร.0-45351-8364,0-4351-6076
โทรสาร.0-4351-4681
http://www.rec.mbu.ac.th

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

องค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา
เลขรับที่ ๑๐๑๖
วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘

ศธ 6015/ว 193

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี่ยงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

5 พฤศจิกายน 2557

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวมรวบข้อมูล

เจริญพร นายยกอำเภอองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา

ด้วย นายชวลิต ธรรมวิเศษ นักศึกษาสาขารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วน วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชปริยัติวิมล, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

- เรียน นายกอำเภอองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา
นักศึกษาชื่อ ชวลิต ขอความอนุเคราะห์
เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงาน เพื่อศึกษา
ข้อมูล สารนิพนธ์
- เห็นควรให้ความอนุเคราะห์
- เพื่อโปรดพิจารณา

- ให้ความอนุเคราะห์
จินตนา กลิ่นช้าง
นางจินตนา กลิ่นช้าง
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา
๒๑ ก.ค. ๕๘

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร.0-45351-8364,0-4351-6076
โทรสาร.0-4351-4681
http://www.rec.mbu.ac.th

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

คำชี้แจง

1) แบบสอบถามนี้ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากท่านได้กรุณาตอบแบบสอบถามและแสดงถึงการมีส่วนร่วมที่ตรงความเป็นจริงทุกข้อ ข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับจากท่านในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์และมีคุณค่าอย่างสูงต่อการวิจัยครั้งนี้ และคำตอบของท่านจักไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่ประการใด เพราะเสนอผลการวิจัยในภาพรวม

2) แบบสอบถามแบ่งเป็นสามตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ชวลิต ธรรมวิเศษ
นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

<u>ตอนที่ 1</u> ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

<u>คำชี้แจง</u> โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน [ ] หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลส่วนตัวของท่าน

1) เพศ

[ ] ชาย

[ ] หญิง

2) อายุ

[ ] ไม่เกิน 40 ปี

[ ] 41 - 50 ปี

[ ] 51 ปีขึ้นไป

3) ระดับการศึกษา

[ ] ประถมศึกษา

[ ] มัธยมศึกษา/เทียบเท่า

[ ] อนุปริญญา/เทียบเท่าขึ้นไป

4) ประกอบอาชีพ

[ ] เกษตรกรรม

[ ] ค้าขาย/อาชีพส่วนตัว

[ ] รับจ้าง/ลูกจ้าง

[ ] รับราชการ/พนักงานของรัฐ

<u>ตอนที่ 2</u> แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

<u>คำชี้แจง</u> โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องคำตอบทางขวามือ ของแต่ละข้อ ที่ตรงกับการมีส่วนร่วมของท่านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด และให้ตอบครบทุกข้อ

<u>ตัวอย่าง</u>

ข้อที่	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ในข้อต่อไปนี้ มากน้อยเพียงใด	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ					
1.	ร่วมประชุมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน	/				
2.	ร่วมเสนอปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน/ตำบล ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต.		/			

<u>อธิบาย</u>

ตัวอย่างข้อ 1 แสดงว่า ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ท่านร่วมประชุมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน/ตำบล อยู่ในระดับมากที่สุด

ตัวอย่างข้อ 2 แสดงว่า ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ท่านร่วมเสนอปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน/ตำบลต่อคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. อยู่ในระดับมาก

ข้อ	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ในข้อต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ						
1.	ร่วมประชุมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน					
2.	ร่วมเสนอปัญหาความต้องการของหมู่บ้านตำบลต่อคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต.					
3.	ร่วมอภิปราย ปัญหาความต้องการของหมู่บ้านและตำบล					
4.	ร่วมออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านข้อมูลปัญหาความต้องการของหมู่บ้านต่อที่ประชุม					
5.	ร่วมวิเคราะห์ปัญหาความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้าน ร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต.					
6.	ร่วมลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้านและตำบล					
7.	การร่วมตัดสินใจเลือกปัญหาและความต้องการ ในการพัฒนาหมู่บ้าน เพื่อจัดทำแผนพัฒนา อบต.					
ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ						
1.	ร่วมวิเคราะห์สาเหตุแห่งปัญหาของหมู่บ้านเพื่อกำหนดแนวทางแก้ไขให้ตรงกับปัญหาความต้องการนั้นๆ					
2.	ร่วมวางนโยบายแผนงานโครงการหรือกิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน					
3.	การร่วมกำหนดทรัพยากรและแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการพัฒนา อบต.					
4.	การร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดในการพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อหมู่บ้าน อย่างสูงสุด					
5.	การร่วมค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน					

ข้อ	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ในข้อต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
6.	การร่วมกำหนดวิธีการในแผนพัฒนา อบต. เพื่อบรรลุเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน					
7.	การร่วมตัดสินใจเลือกแผนงานโครงการหรือกิจกรรมในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน เพื่อบรรจุลงในแผนพัฒนา อบต.					
ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา อบต.						
1.	การร่วมตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. หลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จแล้ว					
2.	เชิญชวนประชาชนในพื้นที่ ร่วมตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต.					
3.	แสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ					
4.	เข้าฟังการประชุมสภา อบต. เพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนา อบต.					
5.	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของแผนพัฒนา อบต. ต่อที่ประชุมสภา อบต.					
6.	ร่วมตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. ที่ผ่านความเห็นชอบจาก สภา อบต.					
7.	ร่วมตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาอบต.ที่ประกาศใช้					

ข้อ	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ในข้อต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
ด้านการร่วมติดตามประเมินผล						
1.	ร่วมปฏิบัติตามแผนงานโครงการในแผนพัฒนา อบต.					
2.	ร่วมประสานในการดำเนินโครงการเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ					
3.	ร่วมควบคุม ติดตามโครงการหรือกิจกรรมที่ อบต. ดำเนินการ					
4.	ร่วมเสนอเพื่อปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาของ อบต.					
5.	ร่วมใช้ประโยชน์จากโครงการพัฒนาตามแผนพัฒนา อบต.					
6.	ร่วมบำรุงรักษาโครงการที่ อบต.ทำไว้ให้ใช้ประโยชน์					
7.	ร่วมประเมินผลโครงการพัฒนาของ อบต.ว่าบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

เพื่อให้ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ขอความกรุณาเขียนข้อเสนอแนะเพิ่มทั้งสี่ด้าน

1) ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

2) ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

3) ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา อบต.

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

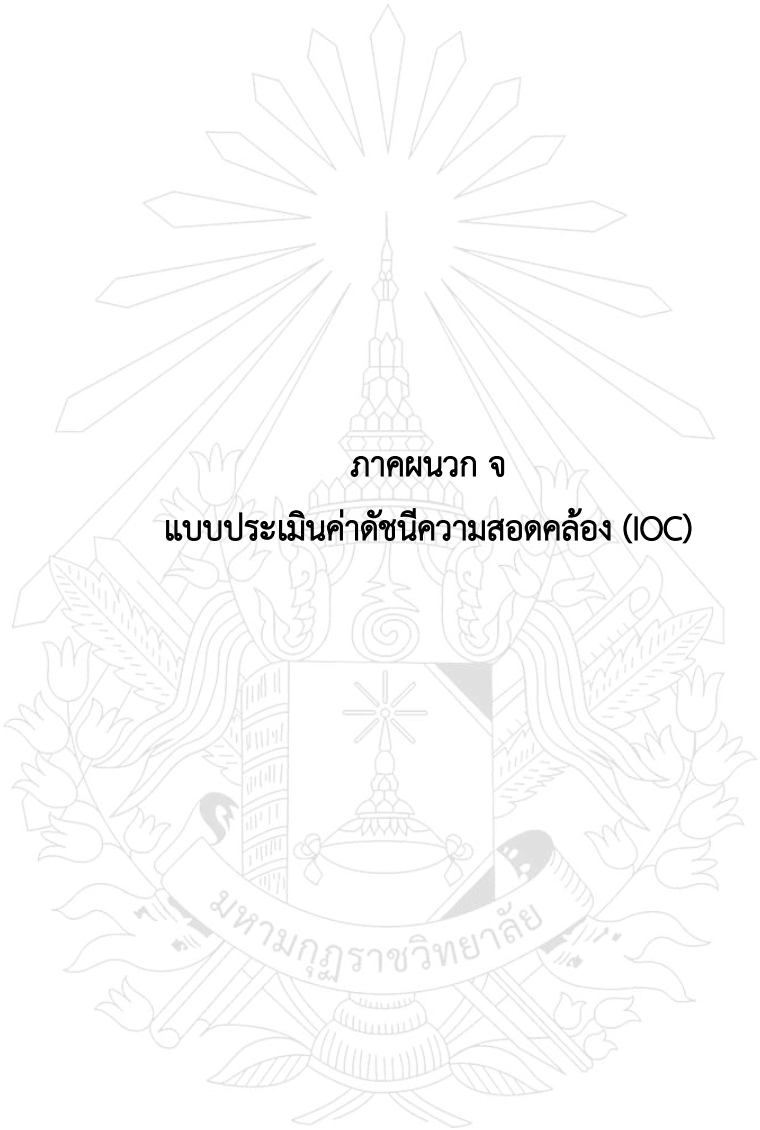
4) ด้านการร่วมติดตามประเมินผล

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

ขอขอบคุณในการให้ความร่วมมือกรอกแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ภาคผนวก จ
แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวมของคะแนน ($\sum X$)	$IOC = \frac{\sum x}{N}$	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1) ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ						
1	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
2) ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ						นำไปใช้ได้
1	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
5	+1	0	+1	2	0.67	นำไปใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
7	+1	0	+1	2	0.67	นำไปใช้ได้
3) ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา						
1	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวมของคะแนน ($\sum X$)	$IOC = \frac{\sum x}{N}$	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
5) ด้านร่วมปฏิบัติ และติดตามและประเมินผล						
1	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้

การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence : IOC) IOC โดยมีเกณฑ์ ในการประเมิน ตามสูตร

สูตร $IOC = \frac{\sum X}{N}$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องของข้อสอบกับนิยาม/จุดประสงค์

$\sum X$ แทน ผลรวมคะแนนประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ให้คะแนน +1 แทน แน่ใจว่าข้อสอบวัดได้สอดคล้องกับนิยาม/จุดประสงค์

ให้คะแนน 0 แทน ไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดได้สอดคล้องกับนิยาม/จุดประสงค์

ให้คะแนน -1 แทน แน่ใจว่าข้อสอบวัดได้ไม่สอดคล้องกับนิยาม/จุดประสงค์

จากข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 28 ข้อ โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) IOC เท่ากับ 0.67 จำนวน 2 ข้อ และเท่ากับ 1.00 จำนวน 26 ข้อ ซึ่งใช้ได้ทั้งหมด

ภาคผนวก ฉ
ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

Independent Samples Test	
รายข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
ข้อที่1	5.224
ข้อที่2	5.616
ข้อที่3	4.512
ข้อที่4	5.475
ข้อที่5	5.000
ข้อที่6	9.00
ข้อที่7	5.717
ข้อที่8	5.712
ข้อที่9	3.735
ข้อที่10	5.411
ข้อที่11	3.114
ข้อที่12	5.780
ข้อที่13	7.414
ข้อที่14	3.415
ข้อที่15	3.672
ข้อที่16	4.012
ข้อที่17	5.702
ข้อที่18	3.128
ข้อที่19	3.712
ข้อที่20	3.410
ข้อที่21	7.474
ข้อที่22	3.000

Independent Samples Test	
รายข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
ข้อที่23	5.123
ข้อที่24	6.712
ข้อที่25	3.415
ข้อที่26	5.672
ข้อที่27	3.012
ข้อที่28	3.702

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

****** Method 1 (space saver) will be used for this analysis ******

R E L I A B I L I T Y A N A L Y S I S - S C A L E (A L P H A)

Reliability Coefficients N of Cases = 30 N of Items =28 Alpha = .8023

ข้อที่	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
ข้อที่1	80.1202	50.1453	.8104	.8012
ข้อที่2	80.0604	52.1837	.8004	.8014
ข้อที่3	80.1515	52.5076	.8411	.8014
ข้อที่4	80.0905	50.1477	.8332	.8010
ข้อที่5	79.8785	48.6723	.6769	.8016
ข้อที่6	70.0201	48.4375	.7539	.8017
ข้อที่7	79.8485	48.2576	.6830	.8026
ข้อที่8	79.8080	45.8711	.8960	.8019
ข้อที่9	70.1233	47.2917	.8506	.8014
ข้อที่10	70.5431	46.1042	.8466	.8012
ข้อที่11	70.3809	45.0587	.8760	.8029
ข้อที่12	70.1818	46.8409	.6767	.8024
ข้อที่13	70.6727	46.6420	.8803	.8026
ข้อที่14	70.5424	46.3144	.6764	.8025
ข้อที่15	70.5818	47.2159	.7513	.8019
ข้อที่16	79.6091	46.3977	.6978	.8013
ข้อที่17	79.6091	45.5852	.7407	.8010
ข้อที่18	70.5909	47.1477	.7332	.8010
ข้อที่19	79.5788	46.6723	.6769	.8026
ข้อที่20	70.1231	45.4372	.7530	.8011

ข้อที่	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
ข้อที่21	79.1421	47.2522	.8031	.8012
ข้อที่22	79.1280	46.8712	.8960	.8019
ข้อที่23	70.0303	47.1553	.7202	.8013
ข้อที่24	70.0606	46.1837	.8003	.8017
ข้อที่25	70.3809	45.0587	.8760	.8029
ข้อที่26	70.1812	46.8402	.6747	.8014
ข้อที่27	70.1814	46.8401	.6761	.8002
ข้อที่28	70.5212	46.2152	.7413	.8010

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	:	นายชวลิต ธรรมวิเศษ
วัน เดือน ปี เกิด	:	11 ธันวาคม 2529
สถานที่เกิด		397 หมู่ที่ 3 ตำบลเหนือเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	:	สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
ตำแหน่ง และประวัติการทำงาน		
พ.ศ. 2554	:	นักพัฒนาสังคม กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ
พ.ศ. 2557	:	นักวิชาการพัฒนาชุมชน ระดับปฏิบัติการ สังกัดสำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
ประวัติการศึกษา		
พ.ศ. 2547		จบมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย
พ.ศ. 2551		จบปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา การพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี